اتباع الرسول

تالیف

ابو عبد الاحد عبد الرحیم مسلم دوست

المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد بالبديعة والصناعية الجديدة
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ص.ب: ٢٤٩٣٢ الرياض ١١٤٥٦ – البديعة: تلفون ٤٣٣٠٨٨٨ (اربعة خطوط)
الصناعية: تلفون ٤٣٠٣٥٧٢ – فاكس ٤٣٠١١٢٢ المملكة العربية السعودية

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول

تالیف

ابو عبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

زينو ، محمد بن جميل

إتباع الرسول .. حائل.

١١٢ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - السيرة النبوية أ - العنوان

ديوي ٢٣٩ ١٨ / ١٨٦٧

رقم الايداع ١٨٦٧ / ١٨

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

ځانګړتیا

دكتاب نوم : اتباع الرسول

ليكونكى : ابو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

خپرونكى : ادارة احياء الدعوة الاسلامية

تيراژ : ٥٠٠٠

نيټه : صفر ١٤٠٩ هـ ق - وږى ١٣٦٧

دوهم چاپ : ذوالحجه ١٤٠٩هـ

تيراژ : ٥٠٠٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

گڼه | موضوع

موضوع	گڼه
۱- سریزه	۱
۲- اتباع الرسول قرآنی حکم دی	٤
۳- د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله اتباع ده	۹
٤- د قیامت په ورځ به خلک د رسولانو د اتباع ارمان کوی	۱۸
۵- د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم نه د ننوتو سبب دی	۲۰
۶- هغه څوک چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوی هغه منافق دی.	۲٤
۷- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نه شی کیدای.	۲۵
۸- کوم عمل کی چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نه وی هغه باطل دی.	۲۷
۹- اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه	۳۲
۱۰- د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه د روسته د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نه ده	٤۰
۱۱- د تقلید رد	٤۳
۱۲- د تقلید لغوی معنیٰ	٤۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼه	موضوع	

١٣ - د تقلید اصطلاحي معنیٰ ٤٥

١٤ - تقلید کله شروع شو ٥٢

١٥ - د تقلید رد د سلف صالحینو څلورو امامانو او نورو د امت د علماوو د اقوالو په تائید ٦٦

١٦ - د اختلاف په وخت کې د حل لاره ٩٧

١٧ - د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم په مقابل کې د رائې منل گمراهي ده - ١٠٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ان الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادى له و أشهد ان لا اله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد ان محمدا عبده و رسوله.

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا».

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا».

اما بعد:

فان أصدق الحديث كتاب الله و خير الهدى هدى محمد صلى الله عليه و سلم و شر الامور محدثاتها و كل محدثة بدعة و كل

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار .

الله سبحانه و تعالیٰ چه کله آدم علیه السلام له جنت څخه را ښکته کاوه نو ورته یې وویل :

« قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ » سورة البقرة - ۳۸ -

« مونږ وویل کوز شئ د جنت څخه ټول نو که تاسو ته زما له لوري څه هدایت راغی نو هغه چا چه زما د هدایت تابعداري وکړه نه به په هغوی ویره وی او نه به غمجن کیږي »

په دی ایت کښي الله آدم علیه السلام او ټولو بنی آدمو ته داخبر ورکړی دی چه زه به هدایت رالیږم او د دی هدایت تابعدارو ته یې بشارت او زیری ورکړی دی . د هدایت په هکله د دی ایت په تفسیر کښي حافظ ابن کثیر په خپل تفسیر کښي داسې لیکی :

« قال ابوالعالية الهدیٰ الأنبياء والرّسل والبينات والبيان ، و قال مقاتل بن حيان : الهدیٰ محمد صلّى الله عليه و سلّم وقال الحسن الهدیٰ القرآن » تفسیر ابن کثیر ص ۸۳ ج ۱/

« ابوالعالیة ویلی دی چې له هدایت څخه مراد انبیاء ، رسولان او د هغوی معجزی ، دلائل او بیان دی . او مقاتل بن حیان ویلی دی چې هدایت عبارت دی د محمد صلی الله علیه وسلّم څخه او حسن بصری ویلی دی چې هدایت قرآن دی » .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دری واړه قوله صحیح دی ځکه چې ټولو امتونو لپاره هدایت انبیاء او د الله فرمانونه دی او اخری امت لپاره اخری پیغمبر خاتم الانبیاء محمد صلی الله علیه وسلم او په هغه باندې د الله له لوري رالیږل شوی کتاب قرآن کریم دی.

نو په هر امت باندې د خپل رسول او نبی اطاعت فرض و او هر امت ته چې کله الله تعالی کوم پیغمبر رالیږلی دی هغوی ته یې د دی حکم کړی دی چې زما د رالیږل شوی رسول اطاعت او تابعداری وکړي لکه چې الله تعالی فرمایي:

«وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللّٰهِ» الایه سورة النساء - ۶۴.

«او مونږ هیڅ یو رسول نه دی لیږلی مگر د دی لپاره چې د هغه تابعداری وشي د الله په حکم».

نو هر امت ته چې کوم پیغمبر لیږل شوی و هغوی د هغه رسول او نبی په تابعداری او اطاعت مأمور و.

او مونږ ته الله ج اخری پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د رسول په حیث رالیږلی دی لکه چې فرمایي:

«وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ الایه» سورة آل عمران ۱۴۴. «محمد ندی مگر رسول دی له ده نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکښې هم رسولان تیر شویدی» او محمد صلی الله علیه وسلم الله تعالیٰ د کوم خاص قوم لپاره نه بلکې تر قیامته پورې ټولو خلقو لپاره رالیږلی دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَا اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيْراً وَّ نَذِيْراً وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ» سورهٔ سباء ٢٨.

«مونږ نه يې لیږلی مګر ټولو خلکو لپاره زیرې ورکوونکی او ویره وونکی لکن زیات خلك نه پوهیږي» سورة سبا (٢٨) نو مونږ هم دغه اخرې رسول په اطاعت مأمور یو او د ده په منلو کښې د الله رضا، کامیابی او جنت ته داخلیدل او د ده په نه منلو کښې د الله غوسه، ناکامی او جهنم دی.

اتباع الرسول قرآني حکم دی

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع په هکله په قرآنکریم کښې زیات نصوص راغلی دی او الله تعالیٰ مونږ ته دا حکم کوی چې مونږ د الله او دهغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت وکړو.

«وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ» سورة الانفال (١)

«او د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که مؤمنان یاست»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ « سورة التغابن: — ۱۲ -

« او د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ او که تاسو مخ واړاوه نو زمونږ په رسول بنکاره رسول دی»

او الله تعالیٰ فرمائي:

« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ.

سورة الانفال (۲۰)

« ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول ومنئ او د رسول څخه مه اوړئ حال داچې تاسو اورئ»

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ « سورة ال عمران (۱۳۲)

او د الله اطاعت وکړئ او د رسول الله اطاعت وکړئ دی لپاره چې په تاسو رحم شي او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ». سورة المائده (۹۲)

او د الله اطاعت وکړئ او ——— د رسول اطاعت وکړئ او وویریږئ». که تاسو وګرځیدئ نو پوه شئ چې زمونږ په رسول بنکاره رسول دی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

"وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللهَ وَرَسُولَهُ أُولٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللهُ إِنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ" - سورة التوبة (٧١) -

"او مؤمنان سړي او مؤمنانې ښځې ځينې د ځينو دوستان دي امر کوي په نيکۍ او منعه کوي له بدۍ څخه او لمونځ کوي او زکات ورکوي او د الله او د هغه د رسول اطاعت کوي زر ده چي الله په دغه کسانو رحم وکړي. بې شکه الله غالب او د حکمت والا دی".

او الله تعالیٰ فرمائي:

"وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَالرَّسُولَ فَأُولٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصّٰلِحِينَ وَحَسُنَ أُولٰئِكَ رَفِيقًا" - سورة النساء (٦٩) -

"او چا چي د الله او د رسول اطاعت وکړ نو دوی به هغو کسانو سره وي چي الله په هغوی انعام کړيدی د انبياء، رېښتينو، شهداؤ او صالحينو څخه او دوی ډېر ښه ملګري دي".

او الله تعالیٰ فرمائي:

"وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا" سورة الحشر (٧)

(c) ketabton.com: The Digital Library

• او هغه څه چې تاسې ته رسول درکړي وي نو وې نیسئ او د څه شي څخه چې منعه کړي یاست ور څخه منعه شئ.

رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته قرآن او حدیث پرې ایښي دي او د قرآن او حدیثو د خلاف څخه یې مونږ منعه کړي یو.

زمونږ د ټولو اعمالو، افعالو او اقوالو لپاره ښه نمونه رسول الله صلی الله علیه وسلم دی په هر څه کښې باید د هغه پیروي وکړو او د خلاف څخه یې ځان وساتو. الله تعالی فرمائي:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۝ الأحزاب (۲۱)

• بې شکه تاسو لپاره د الله په رسول کښې ښه تابعداري ده د هغه چا لپاره چې د الله او د قیامت د ورځې امید لري او الله ډېر یاد کړي.

نو زمونږ کامیابي په دې کښې ده چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداري وکړو او د بل هیچا په تابعدارۍ کښې کامیابي نشته.

الله تعالی فرمائي:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ. سورة آل عمران ۳۱-۳۲.

ورته ووایه ای محمده! که تاسو الله سره محبت لرئ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ما تابعداري وکړي الله به تاسو سره محبت وکړي او ستاسو ګناهونه به وبخښي او الله بخښونکی او مهربان دی ورته ووایه چې د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که دوی په شا وګرځېدل نو بې شکه الله کافران نه خوښوي".

نو معلومه شوه چې څوک وائي: زه د الله تعالی بنده یم او د هغه سره محبت لرم نو هغه به د الله تعالی د رالېږل شوي رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت منل کوي او که چا د الله تعالی د رسول ونه منل هغه کافر شو نو ځکه الله تعالی وویل چې" الله کافرانو سره محبت نه کوي" او د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت او تابعداري کښې د فلاح او اطمنان شرونه دي.

الله تعالی فرمائي:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

سورة الانفال (۲۴).

"ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول دعوت قبول کړئ کله چې تاسو هغه څه ته رابلي چې تاسو ژوندي کوي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله

اتباع ده

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او تابعدارۍ کښې د الله اطاعت دی نو ځکه مونږ د رسول الله ﷺ په اطاعت مأمور یو.

الله تعالی فرمائي:

«مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ» سورة النساء (۸۰).

او چا چې د رسول اطاعت وکړ نو بیشکه هغه د الله اطاعت وکړ.

او د رسول اطاعت ځکه د الله اطاعت دی چې هغه یوه خبره هم له ځانه نه کوی بلکې خپله هم د وحی تابعداری کوی او خلکو ته هم د الله وحی رسوی.

الله تعالی فرمائي:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ» سورة النجم ۳-۴.

او رسول د ځانه خبری نه کوی ندی دا قرآن مګر وحی ده چې ورته کیږي.

او الله تعالی فرمائي:

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالْبَصِيْرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ. سورة الانعام ـ ۵۰ ـ

اى محمده! ورته ووايه چي زه تاسو ته دا نه وايم چي ما سره د الله خزاني دي او نه زه په غيبو پوهيږم او زه تاسو ته دا نه وايم چي زه فرښته يم زه تابعداري نه كوم مگر د هغه شي چي ماته يي وحي كيږي. ورته ووايه چي آيا برابر دي ړوند او ليدونكي».

او الله تعالى فرمايي:

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ هٰذَا بَصَائِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَ هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ. سورة الاعراف ـ ۲۰۳ ـ

او كله چي را نه وړى دوى ته يو ايت نو وايي چي ولي يي ته پخپله نه غوره كوى ورته ووايه چي زه يواځي د هغه تابعداري كوم چي ماته يي زما د رب له لوري وحي كيږى. دا قرآن ستاسو د رب له لوري دلائل دي او هدايت او رحمت دي هغه قوم لپاره چي ايمان راوړى.

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع په هكله زيات احاديث هم راغلي دي چي د مثال په توگه به زه يو څو لوستونكو ته وړاندي كرم. عن ابن هريرةؓ قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ما امرتكم به فخذوه وما نهيتكم عنه فانتهوا"
رواه ابن ماجة.

د ابوهريرة رضي الله عنه نه روايت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دی،

څه شي باندی چې ما تاسو ته امر کړی وی هغه واخلئ او د څه شی څخه می چې منعه کړي یاست د هغې څخه منعه شئ".

بل روايت کښې راځي؛

عن انس عن النبي صلی الله عليه وسلم قال: "ثلاث من كن فيه وجد حلاوة الإيمان من كان الله ورسوله احب اليه مما سواهما ومن احب عبداً لايحبه الا الله ومن يكره ان يعود في الكفر بعد اذ انقذه الله كما يكره ان يلقى في النار"

انس رضي الله عنه نه روایت دی چې نبي کريم صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي: " دری خویونه دي چې چاکښې وو نو د ایمان خوږ والي به پری ومومي چانه چې الله او د هغه رسول د بل هرچانه زیات محبوب وي ، او څوک چې د چا سره محبت کوي یواځې د الله لپاره وي او چاچې دا بده وګڼله چې کفر ته بېرته وګرځي ور وسته له دې چې الله ورته خلاص کړېدی لکه څنګه چې دا بده ګڼي چې اور کښې ولوېږي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله فرمائی

"والذی نفسی بیده لا یؤمن احدکم حتی یکون هواه تبعاً لما جئت به" . الاربعین النوویه

قسم دی په هغه ذات چې زما نفس د هغه په لاس کښی دی، ستاسو څخه یو کس تر هغه پورې مؤمن کېدای نشي ترڅو پورې چې د هغه خواهش د هغه دین تابع نشي چې زه یې راغلی یم؛ او دا هله معلومېږي چې یو حدیث د چا د رائې خلاف راشي نو که هغه خپله رایه پرېښوده او حدیث یې واخیست مؤمن دی او که حدیث یې پرېښود او د خپل خواهش یې ومنل نو هغه هېڅکله مؤمن کېدای نشي

همدارنګه حدیث کښې راځي،

"عن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: لا یؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین"

متفق علیه

انس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی : ستاسو یو کس تر هغې مؤمن کېدای نشي ترڅو چې زه ورته د پلار، څوی او ټولو خلکو څخه زیات محبوب نشم.

نو هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د محبت دعوه کوي او بیا خپله خبره یا د خپل مشر، امام، پلار او یا بل چا خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حدیث په مقابل کښې مني هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅکله مؤمن کېدای نشي.

بل حدیث کښې راځي

عن المقداد بن معدیکرب رضی الله عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: الا هل عسی رجل یبلغه الحدیث عني وهو متکئ علی اریکته فیقول بیننا وبینکم کتاب الله فما وجدنا فیه حلالاً استحللناه وما وجدنا فیه حراماً حرّمناه، وإن ما حرم رسول الله کما حرّم الله.
رواه الترمذی وابوداود واللفظ للترمذی

د مقداد بن معدیکرب رضی الله عنه څخه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: خبردار! نږدې ده چې یوه سړي ته به زما حدیث ورسېږي او هغه به خپل ځای تکیه کړې وي او وائي به چې زموږ او ستاسې ترمینځ د الله کتاب دی نو پیدې کښې مو چې څه حلال ومیندل هغه به حلال کړو او پیدې کښې چې څه حرام ومیندل هغه به حرام کړو، او بې شکه هغه څه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم حرام کړي دي هغه د هغې په شان دي چې الله حرام کړي دي.

او دا ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د ځان نه څه شی حرام یا حلال نه کړي بلکې د وحی تابعداري کوي، او دا حدیث په پرویزیانو باندې د بې سبه رد دی چې هغوې وائي: یواځې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی او احادیثو ته ضرورت نشته ، او ځيني احناف هم د پرویزیانو څخه څرګم ندي ځکه چې دوی هم په د پروخایونوکښې احادیث نه مني او په لیری تاویلونو قرآن او احادیثو سره معارض واقع کوي ، او دا هم وايي چې کتاب الله باندې زیادت په خبر واحد ندی جائز حال دا چې دا خبره بالکل صحیح نده بلکې د پروخایونو کښی احنافو هم په خبر واحد باندې په کتاب الله زیادت جائز کړیدی .

همدارنګه بل روایت کښی راځي

عن أبي موسى الاشعری رضی الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : إن مثلی ومثل ما بعثنی الله به كمثل رجل أتى قومه فقال : إنى رأيت الجيش بعينيّ وانا النذير العريان فالنجاء النجاء ، فأطاعه طائفة من قومه فأدلجوا فانطلقوا على مهلهم فنجوا ، وكذبت طائفة منهم فأصبحوا مكانهم فصبحهم الجيش فأهلكهم واجتاحهم فذلك مثل من اطاعنى واتبع ما جئت به ومثل من عصانى وكذب ما جئت به من الحق .

متفق علیه

د ابو موسى اشعری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : زما مثال او د هغه دین او احکامو مثال چې الله زه پرې رالیږلی یم د هغه سړي په شان دی چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ته راشی او ورته ووائی چې ما په خپلو سترګو د دښمن لښکر لیدلی دی او زه بربنډ ویره ونکی یم نو ځانونه خلاص کړی، ځانونه خلاص کړی. نو یوه ډله دده د قوم څخه دده خبره ومنی او د شپې لار شی نو نجات بیاموی او یوه ډله ورته ووائی چې ته دروغ وائې او خپل ځای کښې سهار کړی نو سهار کښې ور باندې لښکر راشي او هلاك او برباد یې کړی. نو دا دهغه چا مثال دی چې زما یې ومنل او د هغه دین تابعداری یې وکړه چې زه یې راغلی یم او د هغه چا مثال دی چې زما یې ونه منل او زه چې په کوم حق راغلی یم هغه یې دروغ وګڼل»

دا حدیث ددی ښکاره دلیل دی چې چا د رسول الله صلی الله علیه وسلم اطاعت او اتباع وکړه نو هغه نجات وموندہ او چا چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم و نه منل هغه هلاك او د عذاب مستحق شو.

عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم

«من أطاعنی فقد اطاع الله ومن عصانی فقد عصی الله»

رواه ابن ماجة.

د ابو هریرة رض نه روایت دی هغه وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمایلي دی:

«چاچي زما ومنل نو هغه د الله ومنل او چاچي زما ونه منل هغه د الله ونه منل»

همدارنګه بل حدیث کښي راځي:

عن ابی هریرة رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلّم قال: کل امتی یدخلون الجنة الا من أبیٰ قالوا و من یأبیٰ قال من أطاعنی دخل الجنة ومن عصانی فقد ابیٰ»

رواه البخاری.

د ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دی چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل:

زما ټول امت به جنت ته داخلیږی مګر هغه څوك نه داخلیږي چي انکار یې وکړ. صحابه ؤ وویل: څوك انکار کوی؟ رسول الله صلّی الله علیه وسلّم وویل: چاچي زما ومنل جنت ته داخل شو او چاچي زما ونه منل هغه انکار وکړ».

د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د اتباع په هکله زیات احادیث او اثار راغلي دی او دا ځکه چي د رسول الله صلی الله علیه وسلّم په اتباع کښي کامیابی ده او د رسول الله صلی الله علیه وسلّم مونږ ته ډیر ښکاره او واضح دین پریښی دی لکه چي فرمایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لقد ترکتکم علیٰ مثل البیضاء لیلها و نهارها سواء»
رواه ابن ماجة من حدیث ابی الدرداء.

بې شکه ما تاسو په سپینه لار پرې اینبې یاست چې شپه او ورځ یې برابره ده.

نو د اسلام دین ډیر واضح او روښانه دی او یوه مسئله هم یکښې مبهمه او نامعلومه نه ده یواځې په هغه چا تیاره او ابهام راځي چې هغه د قرآن او سنت نبوی څخه ناخبره وي او ځان پرې نه پوهوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قیامت په ورځ به خلك د رسولانو د اتباع آرمان کوي

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ»

سورة ابراهیم ۴۴.

او وویره وه خلك د هغه ورځې څخه چې را به شي دوی ته عذاب او ظالمان به وائي چې ای زمونږ ربه موږ ته دی نیږدې ته وروسته کړه موږ به ستا دعوت قبول کړو. او د رسولانو تابعداري به وکړو. ایا تاسو مخکښې له دې قسم نه وو کړي چې تاسو ته هیڅ زوال نشته».

نو د قیامت په ورځ به وائي چې ای ربه موږ دنیا ته ولیږه چې ستا د رسولانو اتباع وکړو حال دا چې بیا دنیا ته راتلل نشته نو بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ارمان کوی چې کاش موږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری کړی وای او د نورو خلکو تابعداری مو نه وای کړې.

الله تعالی فرمائي:

«وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ۝ يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ۝ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنسَانِ خَذُولًا» سورة الفرقان ۲۷-۲۸-۲۹.

په هغه ورځ چې ظالم به په خپلو لاسونو غاښونه ولګوی و به وائي چې کاش ما د رسول الله ﷺ لار نیولی وای های افسوس کاش چې ما فلانی په دوستۍ نه وای نیولای بیشکه زه یې د پند (قرآن وسنت) څخه بې لاری کړم وروسته له هغې چې ماته راغي او دی شیطان انسان لپاره تنها بې مرستی پریښودونکی».

نو د قیامت په ورځ به د الله او د هغه د رسول نه منونکی د دی ارمان کوی چې کاش موږ د رسول الله ﷺ تابعداری کړی وای کاش چې د فلانی مشر، پیر، حاکم او ...... می نه وای منلی هغه خو زه د الله د سمې لارې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه بل خوا ته اړولای وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا» سورة النساء - ۱۱۵.

او هغه چا چې خلاف وکړ د رسول او روسته له هغې چې دی ته هدایت ښکاره شو او تابعداری یې وکړه غیر د مؤمنانو د لارې نو وبه یې ګرځوو هغه لوري ته چې وګرځیده او جهنم ته به یې داخل کړو او ډیر بد ځای دی د ورګرځیدو».

او الله تعالیٰ فرمایي:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَن يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» سورة الانفال - ۱۳-

دا په سبب د دی چې هغوی خلاف کړی ګ د الله او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول او هغه چا چې خلاف وکړ د الله او د هغه د رسول نو بې شکه الله سخت عذاب والا دی.

او الله تعالیٰ فرمائي:

«تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ».

سورة النساء - ۱۳ - ۱۴ -

دا د الله حدود دی او چا چې اطاعت وکړ د الله او د هغه د رسول نو داسې جنتونو ته به یې داخل کړي چې لاندې تري ویالې بهیږي په دی کښې به همیشه وي او دا لویه کامیابي ده او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه حدودو څخه یې تجاوز وکړ نو اور ته به یې داخل کړي همیشه به پکښې وي او ده لپاره سپکوونکي عذاب دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

«فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ» سورة النور - ۶۳ -

نو هرو مرو دی وویریږي هغه کسان چې د رسول د طریقې نه خلاف کوی چې دوی ته به فتنه ورسیږي او یا به ورته دردناک

(c) ketabton.com: The Digital Library

نالك عذاب ورسیږي .

تفسیر ابن کثیر د دی ایت په تفسیر کښي داسې لیکي :

(فلیحذر الذین یخالفون عن امره) ای عن امر رسول الله صلی الله علیه وسلم و هو سبیله و منهاجه و طریقته فتوزن الأقوال والأعمال بأقواله وأعماله فماوافق ذلك قبل وماخالفه فهومردود علی قائله وفاعله کائناً من کان کما ثبت فی الصحیحین وغیرهما عن رسول الله صلی الله علیه وسلم أنه قال : " من عمل عملاً لیس علیه أمرنا فهو رد " ای فلیحذر ولیخش من خالف شریعة الرسول باطناً وظاهراً ان تصیبهم فتنة ای فی قلوبهم من کفر او نفاق او بدعة (او یصیبهم عذاب الیم) ای فی الدنیا بقتل أوحد أوحبس أونحوذلك .

تفسیر ابن کثیر ص ۳۰۷ ج ۳

د (عن امره) نه مراد د رسول الله صلی الله علیه وسلم امردی چي هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم لار ، طریقه ، طرز عمل او شریعت دی نو اعمال او اقوال به د هغه په اقوالو او اعمالو تلل کېږي نو هغه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اعمالو او اقوالو سره برابر وي قبلېږي به او کوم چي مخالف وي نو هغه به د هغه ویونکي او کوونکي باندي رد کېږي هر څوك چي وي .

لکه چي په صحیح بخاری او صحیح مسلم او نورو کتابونو کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح حدیث ثابت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي دي :
«چا چې داسې عمل وکړ چې زموږ په طریقه نۀ نو هغه رد دی».

نو معنی دا شوه چې اړو مرور دی وویریږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د شریعت څخه ظاهري او باطني مخالفت کوي چې دوی ته به ددوی په زړونو کښې فتنه ورسیږي یې د کفر، نفاق او بدعت څخه. او یا به ورته دردناک عذاب ورسیږي. په دنیا کښې په قتل، حد، حبس (بند او جیل) او یا داسې نور وسره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چي د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع

څخه خلك منع كوي هغه منافق دى

الله تعالى فرمائي :

« وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا » . النساء - ٦١

« او كله چي دوى ته وويل شي چي راشئ هغه كتاب ته چي الله رالېږلى دى او رسول ته نو ته به گورى منافقان چي بندوى خلك له تا نه په بندولو سره » .

نو دا كار د منافقانو دى چي د الله تعالى د كتاب او د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع څخه خلك منع كوي او دا سي منافق صفته خلك په اوسني وخت كښى ډېر زيات دي چي هغوى د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع او د الله تعالى د غوره كړي دين څخه خلك په ډول ډول پلمو منع كوي كله وايي چي دا حديث زمونږ د مذهب څخه مخالف دى ، كله په ډېرو بعيدو تاويلونو سره خلك د رسول الله صلى الله عليه وسلم د طريقو څخه ليرى كوي او كله ديوى د ينى درسگاه ، جوماتو او ټولني څخه خلك بندوي او ورته وائي چي هلته لاړ نشي هغه خلك وهابيان دي او زمونږ مذهب نه مني . . . . . .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نشي کېدای

الله تعالی فرمايي :

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

النساء (۶۵)

نه ده داسې لکه څنګه چې دا خلك ګمان کوي ، او ستا په رب زما قسم دی هېڅکله دوی مؤمنان کېدای نشي تر دې چې حاکم ونه ګڼي تا په هغه څه کښې چې د دوی ترمېنځ پېښېږي اختلاف پيدا شوی وي او بيا ستا د فيصلې په هکله په خپلو ځانونو کښې تنګی ونه مومي او تسليم شي په تسليمېدو سره » .

الله تعالی په خپل ذات قسم کوي چې دا خلك تر هغې مؤمنان کېدای نشي ترڅو چې د اختلاف په وخت کښې په تا فيصله ونه کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیاستا فیصلو ته داسې غاړه کېښېږي دي چې پرې خوشحاله وي
اوخفه نوي ، نو د اختلاف په صورت کښې مونږ ته پکار دي
چې په قرآن او حدیثو فیصله وکړو او د خلکو په رأیو
او اجتهادو نو فیصلې ونکړو ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم
مونږ ته هم دا دوه شیان پرې ایښې دي چې یو قرآن او بل
نبوي احادیث دي لکه چې په حدیث کښې راځي :

عن ابن عباس رضي الله عنهما ان رسول الله صلى الله عليه وسلم خطب
في حجة الوداع فقال : " تركت فيكم ما إن اعتصمتم به
فلن تضلوا أبداً كتاب الله وسنة نبيه ". رواه الحاكم

د عبد الله بن عباس رضي الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم
په حجة الوداع کښې خطبه ولوسته نو وې فرمایل :

" ما په تاسو کښې داسې څه پرې ایښې دي که تاسو پرې منګولې
ولګولې نو هیڅکله به ګمراه نشئ چې هغه د الله کتاب دی او د
هغه د نبي سنت دی ".

نو معلومه شوه چې هدایت په همدې دواړو کښې دی او پدې
دواړو باندې په عمل کولو کښې دی او که دا دواړه چا
پرېښودل نو اړو مرو به ګمراه او بې لیارې شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل کښې چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع

نوي هغه باطل دی

الله تعالی فرمائي :

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ﴾

محمد : ۳۲ - ۳۳

بې شکه هغه کسان چې کفر یې کړېدی او دالله د لارې نه یې خلك بند کړیدي او د رسول خلاف یې کړیدی وروسته له هغې چې هدایت ورته ښکاره شو نو هیڅکله الله ته هیڅ ضرر نشي رسولی او زر ده چې الله به یې عملونه برباد کړي .
ای مؤمنانو ! د الله اطاعت وکړئ او د رسول اطاعت وکړئ او خپل عملونه مه بربادوئ .

نو عملونه هله باطل او بربادېږي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي او هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکې نه وي هغه بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده

ځکه چې په حدیث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله الأنصاری قال خطبنا رسول الله صلی الله علیه وسلم فحمد الله واثنی علیه ثم قال : إن افضل الهدی هدی محمد صلی الله علیه وسلم وشر الأمور محدثاتها وکل بدعة ضلالة " .

د جابر بن عبد الله الانصاري رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې مونږ ته رسول الله صلی الله علیه وسلم خطبه ولوسته نو د الله حمد او ثنائي ووېله بیائې وفرمایل : بهتره لاره او هدایت د رسول الله صلی الله علیه وسلم هدایت او طریقه ده او په کارونو کښې بدې دي هغه نوي نوي کارونه دي او هر بدعت گمراهي ده .

په یو حدیث شریف کښې راځي :

عن عائشة رضی الله عنها قال رسول الله صلی الله علیه وسلم :

من احدث فی امرنا هذا مالیس منه فهو رد " .

اخرجه البخاري ومسلم وابوداود .

د عائشې رضی الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : چاچې زمونږ په دې دین کښې نوی کار پیدا کړ چې د دی څخه نه وُ نو هغه رد دی " .

په بل روایت کښې راځي چې چا داسې عمل وکړ چې زمونږ طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نوره هغه رد دي.

نو هر هغه عمل یا هر هغه قول او فعل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه رد دی یعنې مقبول ندی او بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده او لکه څنګه چې داوسنی زمانې مبتدعین وائي چې بدعت کښې حسنه شته نه دا صحیح نده بلکې هر بدعت گمراهي ده او بدعت کښې سه نشته لکه چې امام مالك رحمه الله وائي:

من ابتدع فی الإسلام بدعة یراها حسنة فقد زعم أن محمداً صلی الله علیه وسلم خان الرسالة لأن الله یقول «الیوم أکملت لکم دینکم وأتممت علیکم نعمتی...» فما لم یکن یومئذ دینا لایکون الیوم دینا».
اصول فی البدع والسنن ص٤

چا چې اسلام کښې بدعت وکړ او هغه ئې حسنه بدعت گاڼه نو ده دا گمان وکړ چې محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت کښې خیانت کړیدی ځکه چې الله تعالی فرمائي «نن ورځ ما تاسو ته ستاسو دین پوره کړیدی» . نو هغه ورځ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې چې څه شي دین نوه نو نن هم دین ندی.

عبدالله بن مسعود رضی الله عنه فرمائي:

«اتبعوا ولا تبتدعوا فقد کفیتم». رواه الدارمی

تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع وکړئ او بدعت مکوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تاسې ته دين پوره او بس شويدی".

همدا رنګه يو بل روايت کښې راځي :

"عن مجاهد قال دخلت مع عبدالله بن عمر مسجداً وقد اذن فيه ونحن نريد أن نصلي فيه فثوب المؤذن فخرج عبدالله بن عمر من المسجد وقال : أُخرج بنا من عند هذا المبتدع ولم يصل فيه"

رواه الترمذی

د مجاهد نه روايت دی هغه وائي چې زه د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما سره يو جومات ته ننوتم چې په هغه کښې اذان شوی ؤ او مونږ غوښتل چې لمونځ پکښې وکړو نو مؤذن آواز وکړو چې لمانځه ته راشئ نو عبدالله بن عمر د جومات نه ووت او وې ويل : مونږ ددې بدعتي له جومات نه وباسئ - او لمونځ ئې پکښې ونکړو.

لمانځه ته دعوت ورکول په ظاهر کښې ښه کار معلوميږي لکن د رسول الله صلی الله عليه وسلم په وخت کښې د اذان نه غير داسې آواز نه ؤ شوی نو ځکه ورته عبدالله بن عمر بدعت ووايه.

نو که اسلام کښې چيرته بدعت حسنه وای دغه کار به ضرور بدعت حسنه ؤ. او عبدالله بن عمر رضی الله عنهما به ورته ښه کار ويلای ؤ لکن هغه دغه د لمانځه دعوت ته بدعت ووايه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوه .

همدارنګه اذان کول ښه کار دی لکن د اختر لمانځه لپاره اذان کول نشته او که څوک ئې کوي ګناه ئې وکړه ځکه چې دغه کار رسول الله صلی الله علیه وسلم ندی کړی نو دا بدعت دی .

همدارنګه نور زیات داسې مثالونه شته چې د هغې نه دا معلومیږي چې اسلام کښې بدعت حسنه نشته او هر بدعت ګمراهي ده .

نو هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه بدعت او باطل دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم

صحابه

د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرام رضی الله عنهم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کېښې د پر کلك وو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری يې په هر څه کښې کوله لکه چې په حدیث کښې راځي :

« عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم

أنه اتخذ خاتماً من ذهب فلبسه فاتخذ الناس خواتیم الذهب فقام النبی صلی الله علیه وسلم فقال : إنی کنت ألبس هذا الخاتم وإنی لن ألبسه أبداً فنبذه . فنبذ الناس خواتیمهم » رواه احمد

د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د سرو زرو يوه گوتمه جوړه کړه او په لاس يې کړه نو نورو خلکو هم د سرو زرو گوتمې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم پوره ته شواو وې ویل چې: ما داکوته په کوته کړی وه. خوزه به یې نور هېڅکله په کوته نه کړم نوکوته یې وغوړځوله خلکو هم خپلې کوتې وغورځولې

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن مجاهد عن عبد الله بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

لا یمنعن رجل أهله أن یأتوا المساجد فقال ابن لعبد الله بن عمر فإنا نمنعهن فقال عبد الله: أحدّثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلّم وتقول هذا قال فما کلمه عبد الله حتی مات. رواه أحمد.

د مجاهد نه روایت دی:

هغه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت کوی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلّم ویلی دي: یو سړی دی خپله ښځه ددی نه نه منع کوي چې جوماتونو ته لاړې شي نو د عبد الله بن عمر رضی الله عنهمایو ځوی وویل: چې مونږ به یې منع کوو عبد الله بن عمر وویل چې زه درته د رسول الله صلی الله علیه وسلّم حدیث بیانوم او ته دا خبره کوی. مجاهد وائې چې عبد الله بن عمر خپل ځوی سره ترمرګه پورې خبرې ونه کړې»

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن سالم بن عبدالله انه سمع رجلا من اهل الشام وهو يسئل عبدالله بن عمر عن التمتع بالعمرة الى الحج فقال عبد الله بن عمر هي حلال فقال الشامي ان اباك قد نهى عنها فقال عبد الله بن عمر: أرأيت ان كان ابي نهى عنها وصنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم امر ابي يتبع ام امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال الرجل بل امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لقد صنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم. رواه الترمذی۔

د سالم بن عبدالله نه روایت دی هغه وائي چې ما د یوه شامي سړي نه واوریدل چې د عبدالله بن عمر څخه یې د حج په هر څوکي د عمرې پوښتنه کوله عبدالله بن عمر وویل چې دا کار حلال دی نو هغه شامي وویل چې ستا پلار (عمر) خو خلك ورځنه منع کول عبدالله بن عمر وویل: ته ما ته دا ووایه چې که زما پلار ترې منعه کړې وي او رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کړې وي. نو زما د پلار تابعداري به کیږي او که د رسول الله صلی الله علیه وسلم ؟۔

هغه سړي وویل بلکې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حکم تابعداري به کیږي نو هغه وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کار کړی دی.۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حدیث په مقابل کښې د خپل پلار عمر رضی الله عنه خبره و نه منله ـ افسوس د هغه چا په حال چې د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د حدیثو په مقابل کښې د بنځو متلونه، د پلار او نیکه خبرې، د امام او پیشوا خبرې او داسې نورې بې دلیله خبرې او اقوال منی او احادیث پرېږدي ـ

همدارنګه بل روایت کښې راځي :

عن سعید بن جبیر

عن عبدالله بن مغفل انه کان جالساً الی جنبه ابن أخ له فخذف فنهاه وقال : ان رسول الله نهی عنها وقال «إنها لا تصید صیداً ولا تنکی عدواً وانها تکسر السن و تفقأ العین» قال: فعاد ابن اخیه یخذف فقال: أحدثك أن رسول الله صلی الله علیه وسلّم نهی عنها ثم عدت تخذف لا أکلمك ابداً» ـ رواه ابن ماجة ـ

سعید بن جبیر د عبدالله بن مغفل نه روایت کوي چې د هغه خواته د هغه وراره ناست ؤ نو یوه وړه کیتکې (شګه) یې ګوزار کړه نو عبدالله بن مغفل منع کړ او ورته یې وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم له دې نه منع کړې او ویلي یې دي : چې دا د وړې کیتکې ګوزار نه ښکار کوی او نه د ښمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

منع کوي بلکې داغاښ ماتوي او سترګه را اوباسي. سعید وايي چې د عبدالله ورارۀ بیا دا کوزارونه شروع کړل نو عبدالله ورته وویل چې زۀ تا ته حدیث وایم چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم دا کار منع کړی دی او ته بیا کوزارونه کوې؟. زه به تا سره هېڅکله خبرې ونه کړم.

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن زید بن اسلم.

عن ابن عمر قال دخلت علی النبی صلی الله علیه وسلم وعلی ازار یتقعقع فقال من هذا قلت عبد الله بن عمر قال ان کنت عبد الله فارفع ازارك فرفعت ازاری الی نصف الساقین فلم تزل ازرته حتی مات. رواه احمد.

زید بن اسلم د عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت کوي هغه وايي چې زۀ رسول الله صلی الله علیه وسلّم ته ورننوتم او زما لونګ ځې ځمکه ښکته ښکېدۀ نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم وویل چې دا څوك دی؟. ما ورته وویل چې عبدالله بن عمر. هغه وفرمایل چې که ته د الله بندۀ یې لونګ (پرتوګ) دې اوچت کړۀ نو ما خپل پرتوګ د پنډیو نیما یې پورې اوچت کړ. زید وايي چې د عبدالله پرتوګ ترمرګه پورې اوچت ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو صحابه کرام ژمونږ د ملایانو او یا عوامو په څېر نه وو چې کله ورته حدیث وویل شي نو هېڅ پروا پرې نه کوي بلکې ما ډېر داسې خلک لیدلي چې ځانته د علم نسبت کوي او لویه دعوه لري خو کله چې ورته د غه رنګ حدیث ویل شوی لکه عبدالله بن عمر ته چې وویل شو نو هیڅ پروائي نه ده کړې بلکې استهزاء یې کړې ده

و قد جربنا بذلك مراراً۔

د عبدالله بن عباس نه چا دیوی مسئلې په باره کښې پوښتنه وکړه نو عبدالله ورته په حدیث جواب ورکړ هغه سړي وویل چې عمر او ابوبکر داسې ویلي دي نو عبدالله بن عباس په غوسه شو او ورته وې ویل:

یوشك ان تنزل علیکم حجارة من السماء اقول قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم و تقولون قال عمر و ابوبکر؟

تفسیر أضواء البیان ص۵۱۶ ج-۷ ۔

مجموع فتاویٰ شیخ الاسلام ص۲۱۵ ج-۲۰ ۔

نږدې ده چې په تاسو د آسمان نه تیږې راوورېږي زه وایم چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم داسې ویلي او تاسو وایئ چې عمر او ابوبکر داسې ویلي دي"۔

نو صحابه وو د حدیث په مقابل کښې د عمر او ابوبکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضی الله عنهما قول داسې بدګانه چې ورته یې وویل آسمان نه به دربا ندې تېږې نازل شي ـ لوکه عبدالله بن عباس چېرته اوس ژوندې وای او زمونږ دا زړنده مقلدین یې لیدلي وای نوځه به یې ورته ویل چې دوی د هر پیر، فقیر او امام خبره په حدیث مخکښې کوي.

هـدارنګه په بل روایت کښې راځي:

عن ابن الحنظلیة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: نعم الرجل خریم الاسدی لولا طول جمته و اسبال إزاره فبلغ ذلك خریما فجعل یأخذ شفرة یقطع بها شعره الی اذنیه ورفع ازاره الی انصاف ساقیه۔

رواه احمد۔

ابن حنظلیه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم وفرمایل:

خریم اسدی ډېر ښه سړی دی خوکه د سر ویښتان یې ډېر اوږده نه وای او پرتوګ یې ډ ګیټکیو نه ښکته نه وای لو دا خبره خریم ته ورسیده نو هغه قیچې راواخیستله او ویښتانئې د غوږونو نیما یې پورې غوڅ کړل او پرتوګ یې د پنډیو نیمایئ پورې پورته کړو۔

بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عمران بن حصین قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلّم الحیاء خیر کله او ان الحیاء خیرکله فقال بشیر بن کعب انا لنجد فی بعض الکتب او قال الحکمة ان منه سکینة ووقار لله عزوجل ومنه ضعفا فاعاد عمران الحدیث و اعاد بشیر مقالته حتی ذکر ذلک مرتین او ثلاثا فغضب عمران حتی احمرّ عیناه وقال أحدثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلم و تعرض فیه لحدیث الکتب ؟

رواه احمد

عمران بن حصین روایت دی هغه وائی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی چی حیا ټول خیر دی او یا بی شکه حیا ټول خیر دی نو بشیر بن کعب وویل مونږ په ځینو کتابونو او یا حکمت کښی لیدلی دي چی ځینی د حیا نه سکون او وقار دی الله تعالی لره او ځینی ضعف دی نو عمران بیا حدیث ووایه او بشیر بیا خپله خبره وکړه تردی چی دا خبره ئې دوه یا دری ځل وکړه نو عمران داسی په غصه شو چی سترګی ئې سری شوی او وئې ویل چی زه در ته د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث بیانوم او ته په کښی د کتابونو خبری کوی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته

د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نده

لکه چې مخکښې مو یادونه وکړه الله تعالی په خپلو بندګانو خپل اطاعت فرض کړیدی او بیا يې د خپل رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت فرض کړیدی د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اطاعت په مونږ فرض ندی بلکی که د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې چا د بل هرچا خبره ومنله نو هغه ګمراه شو او د امراؤ اطاعت هم د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د اطاعت لاندی دی او د الله په معصیت کښې د هغوی اطاعت نشته بلکې که د الله په معصیت يې امر کاوه بیا يې نه منل فرض دي په حدیث کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عبد الله بن ثابت قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذی نفس محمد بیده لو اصبح فیکم موسیٰ ثم اتبعتموه وترکتمونی لضللتم ... الحدیث ، رواه احمد

« عبدالله بن ثابت نه روایت دی چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي : قسم دی په هغه ذات چي د محمد نفس د هغه په لاس کښې دی که موسیٰ علیه السلام تاسي ته راغی او بیا مو د هغه تابعداری وکړه او زه مو پرېښودم نو تاسي ومرو به گمراه شئ » .

نو د موسیٰ علیه السلام تابعداري سره لدې چي هغه پېغمبر ؤ لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې د هغه منل گمراهي ده نو افسوس د هغه مقلدینو په حال چي د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح حدیث ورته وړسېږي او بیا د مذهب تقلید کوي او هغه حدیث نه مني نو ایا دا به گمراه نوي بلکې دا تر ټولو لوی گمراه دی .

همدا رنگه حدیث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تسألوا أهل الکتاب عن شیء فإنهم لن یهدوکم و قد ضلوا فانکم إما أن تصدقوا بباطل او تکذبوا بحق فإنه لو کان موسیٰ حیا بین اظهرکم ما حلّ له إلا أن یتبعنی . رواه احمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جابر بن عبد الله رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي :

"د اهل کتابو نه د هیڅ شي پوښتنه مکوئ ځکه چي هغوی هیڅکله تاسوته سمه لاره نشی ښودلی او هغوی گمراه شوي دي ځکه چي یا به تاسو د باطل تصدیق وکړئ او یا به د حق تکذیب وکړئ. او که موسی علیه السلام ژوندی وای ستاسو مینځ کښی نو هغه ته بل څه روا نه وو غیر له دی چي زما تابعداري وکړی ."

او بل روایت کښی راځي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دی:

"والذی نفس محمد بیده لو بدالکم موسی فاتبعتموه وترکتموني لضللتم عن سواء السبیل ولو کان حیاً وادرك نبوتی لاتبعنی " رواه الدارمی من حدیث جابر

" قسم دی په هغه ذات چي د محمد نفس د هغه په لاس کښي دی که موسی علیه السلام تاسو ته راښکاره شی او د هغه تابعداری موو کړه او زه مو پرېښودم نو د سمی لاری نه به بې لاری شئ او که موسی علیه السلام ژوندی وای او زما نبوت یې مینده لای وای نو اراو مرو به یې زما تابعداری کړی وه؛

نو موسی علیه السلام چي پیغمبر وو که ژوندی وای هغه ته به د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بعثت څخه وروسته د دیل چا اطاعت روا نه وو نو بل چا ته به څرنګه روا شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد

د اتباع الرسول په هکله د پر زیات خبرو ونه دي هلته تول نصوص چي د اتباع په هکله ذکر شو د تقلید رد هم پکښې وشو لکه د زیات وضاحت او تائید لپاره به زه د لوستونکو لپاره د تقلید لغوی او اصطلاحي معنی وکړم او بیا به د نصوصو په رڼا کي او د علماؤ د اقوالو په تائید د تقلید رد وړاندې کړم ، که څه هم مونږ ه الله تعالی په قرآني نصوصو او نبوی احادیثو سره د بل هر قسم استدلال څخه مستغني کړي یو ، خو بیا هم او بیا هم ددې لپاره به د علماؤ اقوال ذکر کړو چي ځینو ناخبرو لوستونکو ته دا ښکاره شي چي دا مسأله زمونږ د ځانګړې رأی او فکر نتیجه نده بلکي تول حق پرست محققین علماء زمونږ ددې کاروان ملګري دي او د تقلید رد لهٔ دې کبله ضروري ګڼم چي د تقلید په سبب په اسلامي امت کښې لوی تفرق او زیاتې شخړې او اختلافات رامنځته شویدي تردې چي خلك د قرآن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوی احادیثو څخه ډېر لیرې شویدي دا ځکه کرا مو چه په هکله دومره غلو او زیاتی شروع شویدی چې د هغوی اقوال بلکې د هغوی څخه لاندې د نورو زیاتو خلکو اقوال د قرآن او حدیث په ځای استعمالیږي او داسې استدلال یرې بیول کیږي چې تنه به وایئ د غه اقوال اسمانی وحی ده عام خلك د دین سره دومره نا آشنا شویدی چې د یوه متل او قرآن ترمنځ یا د یوه شعر او حدیث تر منځ یا د فقهاؤ د اقوالو او نصوصو ترمنځ هیڅ تمیز نشته بلکې که چیرته یو چا ته په دینی مسئله کښې یو قرآنی ایت یا نبوی حدیث بیان شي نو هغه به سمدستی د دې په مقابله کښې د یوه عالم قول یا د عبدالرحمن بابا یو شعر پیش کړی . عوام خو لا څه چې ډېر علماء مونږ داسې لیدلي دي چې کله ورته یو حدیث وویل شي نو هغه په ډېر غضب سره د حدیث د نه منلو لپاره د خلکو اراء او اقوال وړاندې کړي نو مونږ حیران یو چې دوی پدې نه پوهیږي چې د نص په مقابله کښې نور څه دلیل نشي کیدای او که سره د پوهې داسې کوي :

فإن کنت لاتدري فتلك مصيبة
وإن کنت تدري فالمصيبة أعظم

که نه پوهیږی او داسې کوی نو دا هم یو مصیبت دی او که پوهیږی او سره د پوهې داسې کوي نو بیا خود ډېر لوی مصیبت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد لغوي معنی :

تقليد د تفعيل د باب څخه مصدر دی او د "قلادة" د مادې څخه اخيستل شوی دی ، قلادة هغه غاړکۍ او غړوندۍ ته ويل کيږي چې د څناورو او څارپايانو په غاړه کښې اچول کيږي نو تقليد په لغت کښې غړوندي په غاړه کښې اچولو ته وائي لکه د حديثو په کتابونو کښې "باب تقليد الغنم" يا "تقليد الإبل" راځي يعنې د حج په مناسکو کښې هغه د هديې څارويو په غاړه کښې غاړکۍ اچول او غړوندۍ اچول .

د تقليد اصطلاحي معنی :

تقليد په اصطلاح کښې د يو چا خبره بې دليله منلو ته وائي ، لکه چې امام ابن القيم د تقليد اصطلاحي معنی داسې را نقلوي

" التقليد معناه في الشرع الرجوع إلى قول لا حجة لقائله عليه وذلك ممنوع منه في الشريعة والإتباع ما ثبت عليه حجة " . اعلام الموقعين ص ۱۷۸ ج ۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید معنیٰ په اصطلاح کښې دا ده چې یو داسې قول اوخبرې ته رجوع کول دي چې د هغه ویونکی ته پری دلیلٔ وی او دا په شریعت کښې منع دی او اتباع دی ته وائي چې دلیل پری ثابت وی» ملا علی قاری حنفي په خپل کتاب شرح قصیدۃ امالی ص۳٤ طبع دهلی کښې لیکی.

«والتقلید قبول قول الغیر بلا دلیل فکأنه لقبوله جعله قلادة فی عنقه»

«تقلید د بل چا خبرو منل دی بی دلیله، نو دا د دی د قبول له کبله داسې شو لکه چې دا خبره یې یوه غاړه کۍ او غړوندې کړ او په خپله غاړه کښې یې واچاوه»

همدارنګه مسلم الثبوت کښې راځی:

«التقلید العمل بقول الغیر من غیر حجة»

«تقلید د بل چا په خبرو بې دلیله عمل کول دی»

مختصر ابن حاجب د تقلید معنیٰ داسې کوی:

«التقلید العمل بقول غیرك من غیر حجة ـ مختصر ابن حاجب ص۲۳۱

تقلید دی ته وائي چې ته د بل چا په خبره بې دلیله عمل وکړې.

همدارنګه.

تقلید ته علم نه ویل کیږي او مقلد ته عالم نه ویل کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې امام ابن قیم رحمه الله د علماؤ څخه دا قول را نقلوي :

« أجمع الناس على أن المقلد ليس معدوداً من اهل العلم

وأن العلم معرفة الحق بدليله » . اعلام الموقعين ص ٧ ج ١

« خلکو پدې اجماع کړیده چې مقلد په علماؤ کښې نه شمېرل

کېږي العلم د حق معرفت دی په خپل دلیل باندی » .

په قرآن کریم کښې داسې آیتونه ډېر زیات دي چې علماء په

هغې باندې د تقلید په رد کښې استدلال کوي ،

الله تعالی فرمائي : اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا

من دون الله ...... الآية » (التوبه - ۳۱ -)

دوی (مشرکانو) خپل علماء او پیران په ربوبیت نیولی

د الله نه سوا » .

دغه آیت چې کله عدی بن حاتم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه

واورېده نو ددې په تفسیر کښې يې د رسول الله صلی الله علیه وسلم

څخه پوښتنه وکړه چې مونږ خو يې عبادت نه دی کړی

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :

« أليس يحرمون ما احل الله فتحرمونه ويحلون ما حرم الله

فتحلونه »

ایا داسې نه وو چې هغوی به هغه څه حرام کړل چې الله

حلال کړي وو نو تاسو به حرام گڼل او هغوی به هغه څه حلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل چې الله حرام کړي وُ نو تاسو به حلال کړل؟
عدی بن حاتم وویل چې هم داسې وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل:
«فتلك عبادتهم». همدا د هغوی عبادت وُ.
رواه احمد والترمذی.

نو دی نه معلومه شوه چې یهودو او نصاراوُ د خپلو علماوُ بې دلیله تقلید کړی وُ او همدغه تقلید شرك دی او کوم مقلدچې د چا تقلید کوی هغه یې په ربوبیت ونیوه.
او الله تعالی فرمائي:
وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِىْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ» سورة زخرف ۲۳-

«او همداراز نکه مونږ تا نه مخکښې په هیڅ یوه کلی کښې ویره ونکی ندی لیږلي مګر هغو عیاشو خلکو ویل چې مونږ خپل پلاران په یوه دین موندلی دی او مونږ د هغو د قدمونو پسې اقتدا کوو» او د پلارانو تابعداری یې بې دلیله د وحی په مقابل کښې کوله.
او الله تعالی فرمائي:
اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ . وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّا كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِيْنَ مِنَ النَّارِ ه

سورة البقرة ١٦٦ــ ١٦٧.

کله چې بیزار شي هغه کسان چې تابعداري يې شوې ده د هغو کسانو نه چې د دوی تابعداري يې کړېده او عذاب وګوري او ټولې وسیلې پرې ختمې شي. او هغه کسان به ووايي چې د نورو تابعداري يې کړېده کاش چې مونږ يو ځل دنیا ته واپس شوی وای نو د دوی (مشرانو) څخه به داسې بیزار شو لکه چې مونږ نه بیزار شوي دي همدارنګه الله دوی ته خپل عملونه ورښايي چې په دوی باندې به افسوس وي او دوی به دا ور څخه نه وځي».

او الله تعالی فرمايي:

«وَإِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلٰى مَا أَنْزَلَ اللّٰهُ وَإِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ»

سورة المائدة ــ ١٠٤.

او کله چې دوی ته وویل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالېږلی او رسول ته نو وايي چې مونږ ته هغه څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دي چې خپل پلاران مو پرې مو ندلي دي. اگر که دوی پلاران په هیڅ شي نه پوهېږي او نه په هدایت دي»

او الله تعالی فرمايي:

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا»

سورة الاحزاب ۶۷

او وبه وايي چې ای ربه مونږ د خپلو سردارانو او لويانو منلی وو نو مونږ څخه يې سمه لاره ورکه کړیوه»

علامه شنقیطي ددی ایت لاندې ليکي:

ومثل هذا في القرآن كثير من ذم تقليد الآباء والرؤساء وقد احتج العلماء بهذه الأيات في ابطال التقليد ولم يمنعهم كفر اولئك من الاحتجاج بها لأن التشبيه لم يقع من جهة كفر احدهما وإيمان الآخر وإنما وقع التشبيه بين التقليدين بغير حجة للمقلد كما لو قلد رجل فكفر وقلد آخر فأذنب وقلد آخر في مسألة دنياه فأخطأ وجهها كان كل واحد ملوماً على التقليد بغير حجة.

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۱ ج ۱

پدې ډول د پلرونو او مشرانو د تقليد بدي په قرآن کريم کښې ډېره زياته ده.

د تقليد په باطلولو علماؤ پدې آيتونو دليل نيولی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مخکنیو کفر علماء پدی ایتونو دلیل نیولو څخه ندی منعه کړي ځکه چې تشبیه پدی کښې نده چې یو کافر او بل مسلمان دی بلکې تشبیه د هغه مقلدینو په منځ کښې واقع شویده چې دخپل مشر بی دلیله منل کوي ، او دا داسی ده لکه یو سړی تقلید وکړي نو کافر شي بل تقلید وکړي گناهکار شی او بل د دنیا په کار کښې تقلید وکړي نو هغه د صحیح طریقې څخه خطا شی نو دا هر یو په بی دلیله تقلید باندی ملامت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید کله شروع شو

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کوم پېړۍ ته خیر القرون ویلي دي یعني په اولنیو درې پېړیو کښې تقلید هیڅ وجود نه لاره بلکې دیني مسائل به د قرآن او احادیثو څخه زده کېدل او په هغې به عمل کېده د کوم عالم څخه به چې چا د کومې مسئلې په هکله پوښتنه وکړه نو هغه به د کتاب الله او سنة الرسول (قرآن او حدیث) په استدلال جواب ورکاوه او د خلکو رأیو پسې تلل نه وُ.

محدث دهلوي شاه ولي الله رح وائي:

باعلم ان الناس کانوا قبل المائة الرابعة غیر مجتمعین علی التقلید الخالص لمذهب واحد بعینه

حجة الله البالغة ص۱۲۲

"پوه شه چې د څلورمې صدۍ نه مخکښې خلك د یوه خاص مذهب په تقلید باندې نه وو راټول شوي."

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه شاه ولي الله په خپله رساله "الانصاف" ص۵۹ کښې ليکي :

"إعلم أن الناس في المائة الأولى والثانية غير مجتمعين على التقليد لمذهب واحد بعينه".

يوه شه چې په اوله او دوهمه هجري پېړۍ کښې خلک ديوه شخص په تقليد راټول نه وو.

شيخ خجندي وائي :

فالسلف لا يعرفون ذلك وكانوا لا يقلدون إلا صاحب الشرع صلى الله عليه وسلم وقد صح اجماع الصحابة والتابعين وتابعيهم باحسان من السلف الصالحين على المنع من أن يقصد انسان إلى قول بعينه فمن اخذ بجميع اقوال أبي حنيفة او جميع أقوال مالك او اقوال الشافعي او جميع أقوال أحمد او غيرهم ولم يعتمد على ما جاء في الكتاب والسنة فقد خالف اجماع الامة كلها واتبع غير سبيل المؤمنين. هدية السلطان ص۱۲

سلف صالحين دا تقليد نه پېژني او د صاحب الشرع يعنې رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه غير د بل چا تقليد يې نه کاوه او د سلف صالحينو يعنې صحابه وو تابعينو او تبع تابعينو اجماع صحيح ثابته ده چې هغوی دا کار منع کاوه چې يو انسان يوائې ديوه شخص قول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسې روان وی نو چا چې د ابو حنیفه ټول اقوال واخیستل یا یې د مالك ټول اقوال واخیستل یا یې د شافعی ټول اقوال واخیستل، یا یې د احمد ټول اقوال واخیستل او یا یې د بل چا ټول اقوال واخیستل او په هغو احکامو یې اعتماد ونه کړ چې په کتاب او سنت (قرآن او حدیثو) کښې راغلي دي - نو د غه شخص د ټول امت د اجماع څخه مخالفت وکړ او د مؤمنانو نه پرته د بلې لارې تابعداری یې وکړه.

علامه خجندی لیکی:

وهذه المذاهب أمور مبتدعة حدثت بعد القرون الثلاثة.

هدية السلطان صلا

او دا مذاهب د بدعت کارونه دی چې د درې صدیو (پیړیو) څخه وروسته پیدا شوی دی.

امام ابن قیم رحمه الله د تقلید او مقلدینو په هکله داسې وائې:

وانما حدثت هذه البدعة فى القرن الرابع المذموم على لسان رسول الله صلى الله عليه وسلم، فالمقلدون لمتبوعهم فى جميع ما قالوه يبيحون به الفروج والدماء والاموال ويحرمونها ولا يدرون اذلك صواب ام خطأ على خطر عظيم ولهم بين يدى الله موقف شديد يعلم فيه من قال على الله ما لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعلم انه لم يكن على شئ .

اعلام الموقعين ص۱۸۹ ج ۲

دا د تقليد بدعت څلورمې صدۍ چې رسول الله صلی الله عليه وسلّم ورته بده ويلې ده، دې څخه وروسته پيدا شوې نومقلدين دخپلو مشرانو په ټولو اقوالو (چې ټول دبيخو عورتونه) او وينې او مالونه رواکوي، او ناروا کوي او پدې نه پوهيږي چې دا خبره صحيح ده او که خطا ده. او دوی په دې کارونو سره په يو لوی خطر کښې واقع شوي دي. او دوی لپاره د الله په مخ کښې ډير سخت مقام دی چا چې په الله هغه څه ويل چې پرې نه پوهيده بيا به په دې پوه شي چې مونږ په هيڅ دليل نه وُ».

علامه شنقيطی په خپل تفسير اضواء البيان کښې ليکي:

فتقليد العالم المعين من بدع القرن الرابع ومن يدعي خلاف ذلك فليعين لنا رجلاً واحداً من القرون الثلاثة الاول التزم مذهب رجل واحد معين ولن يستطيع ذلك أبدا لأنه لم يقع البتة».

تفسير اضواء البيان ص۴۸۸-۴۸۹ ج ۷

ديوه معلوم او ټاکلی عالم تقليد کول د څلورم قرن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعاتو څخه دی او که څوك د دی خلاف دعوه لری نو مونږ ته دی د دری اولنیو هجری پیړیو نه یو سړی را په گوته کړی چی هغه دیوه تاکلی سړی د مذهب تقلید په ځان لازم کړی وی، او دا کار هیڅکله نه شی کولی ځکه چی داسی هیڅ شوی نه دی ۰

همدا رنگه نور ډیر زیات علماء لیکی چی تقلید یو بدعت دی چی د خیرالقرون څخه وروسته پیدا شوی دی نو زه د هغه مقلدینو څخه پوښتنه کوم چی هغوی دین په څلورو مذهبونو کښی محصور او محدود کښی او دیوه تابعداری اسلام گڼی بلکی د اوسنی زمانی ځینو مقلدینو دا هم لیکلی دی چی «بی مذهبه دله مسلمانان کیدای نشی» نو زه ورته وایم چی د دغه مذهبونو د پیدا کیدو نه مخکښی او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته خلك د چا په مذهب ؤ؟ آیا هغوی مسلمانان ؤ او که نه صحابه کرام، تابعین او تبع تابعین د چا په مذهب ؤ آیا هغوی مسلمانان ؤ او که نه؟ آیا هغه امام چی ته یی تقلید کوی هغه د چا په مذهب ؤ؟ د هغه پلار د چا په مذهب ؤ آیا دغه ستا امام او د هغه پلار مسلمانان ؤ او که نه؟ که د دی ټولو سوالونو ځواب دا وی چی دغه خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مسلمانان ږ لو بيا تا دغه فتوی په کوم دليل اوکوم جرأت سره په دغه ټولو محکتيو او وروستنيو خلکو ولګوله ايا د الله نه نه ويريږي ؟ آيا په قبر کښې به تا څخه دا پوښتنه کيږي چې ته دچا په مذهب وی ايا د قيامت په ورځ به تا څخه دا پوښتنه کيږي چې تا ولی د فلانی امام خبره نه وه منلی ؟ اوکه تا څخه به دا پوښتنه کيږي چې آيا تا د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله عليه وسلم خبره منلی وه اوکه نه ؟ . ضرور به داسې يوه ورځ راځی چې ته او ستا په څير نور ډير راانده مقلدين به د الله په مخ کښې ولاړ وی او الله تعالیٰ به در ته وايئ چې په کوم دليل دی حلال او حرام جوړ کړی ږ ؟ په کوم دليل دی ديوه غير معصوم خبره منلې وه ؟ . او په کوم دليل دی دغه غير معصوم د ربوبيت او رسالت درجې ته رسولای ږ ؟ ولی دی زما د رليږل شوی رسول خبره نه وه منلی ؟ ايا ما تا ته نه ږ ويلی چې : مَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا » آيا ما تا سو ته نه ږ ويلی چې « لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ اسوة حسنة » .

نو راشه ای مقلده اوس دی وخت دی الله څخه دخپلو تيرو اعمالو مغفرت وغواړه او په اخلاص سره توبه وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یواځی د الله تعالیٰ کتاب او د هغه د رالیږلی شوی اخري رسول محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو پیروي وکړه او د فلان او فلان خبري پرېږده د هغه وړځي نه مخکښي د ځان د خلاصون په فکر کښي شه چي هلته به بیا نه دنیا ته راتلل وي او نه به بیا پښېماني څه فائده لري.

امام ابن قیم الجوزیة په خپل کتاب اعلام الموقعین کښي د ځلورمی صدۍ په هکله داسي وائي:

«وکان دین الله سبحانه و تعالیٰ أجل في صدورهم، و اعظم في نفوسهم، من ان یقدموا علیه رأیاً او معقولاً او تقلیداً او قیاساً».

اعلام الموقعین ص ٦ ج ١

د هغو په سینو کښي د الله تعالیٰ د دین دی نه ډېر لوړ مقام ؤ او د هغوی په زړونو کښي د دې نه ډېر لوی وچي په دې دین باندي رایه، عقلي امور، تقلید او یا قیاس مخکښي کړي.

نو د دې نه معلومه شوه چي تر ځلورمی صدۍ پورې تقلید نه ؤ بلکه امام ابن قیم د ځلورمی صدۍ د علماؤ د اتباعو د اولني پړاؤ په هکله هم داسي وائي:

« زاهدین في التعصب للرجال واقفین مع الحجة والاستدلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

يسيرون مع الحق أين سارت ركائبه» اعلام الموقعين ص ج-۱

«هغوی د سرو لپاره د مذهبی تعصب څخه ځان ساته او د حجت او دلیل سره ولاړ ؤ د حق سره له برچې هرځوا ته روانی وی هغوی به هماغه لور ته تلل»

یعنی دا به یې نه ویل چې زما امام او مقتدا داسې ویلی دی نو زه به همدا منم او د بل چا به نه منم اګر چې د بل چا خبره د حجت او دلیل په اساس حق وی بلکه هرچا به چې ورته حق وویل هغه به یې منل داسې نه ؤ لکه زمونږ د زمانې مقلدین چې حق ورته څرګند شي او خپله پرې هم اعتراف وکړی لکن مذهبی تعصب پرې دومره غالب وی چې هغه حقه خبره نه منی او هغه د مذهب خبره یې ټینګه کړی وی. د مثال په توګه به زه تاسو ته د حنفی مذهب د یوه متعصب مقلد خبره را نقل کړم:

محمود حسن بن ذوالفقار علی الدیوبندی په ترمذی باندې تقریر لیکلی دی په هغه کښې یوه مسئله دا ده چې: عبد الله بن عمر وائی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي:

«البیعان بالخیار مالم یتفرقا» رواه البخاری ومسلم وابو داؤد والترمذي واللفظ له.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخیستونکی او خرڅونکی ترهغه پورې خیار لري چې تر څو جلا شوی نه وی».

پدې کښې اختلاف دی امام احمد، امام شافعی او عام محدثین وائي چې د دی تفرق څخه مراد تفرق بالأبدان دی یعنې بایع او مشتري ترهغه پورې اختیار لري ترڅو چې د هغه ځای څخه تللی نه وی. او ابوحنیفة وائي ددې تفرق څخه مراد تفرق بالکلام دی یعنې کله چې بایع وویل چې ما په تا خرڅ کړی او مشتری وویل چې ما اخیستی نو بیا اختیار نه لري.

د دې حدیث راوی عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د عمل څخه د محدثینو د مذهب تائید کېږي ځکه چې هغه په کله څه شی واخیست او یا به یې خرڅ کړ نو هغه ځای څخه به روان شو د دی لپاره چې بیع واجب شی لکه دا عمل یې امام ترمذی په ص ۲۳۶ ج-۱ کښې ذکر کړی دی. همدارنګه نور ډېر زیات احادیث په دی دلالت کوی چې مراد د تفرق څخه تفرق با لأبدان دی. او عجیبه خبره خو دا ده چې د احنافو دا مذهب دی چې راوی کله د روایت څخه خلاف وکړی نو د هغه راوی به عمل اخیستل کېږي. او راوی چې د کوم حدیث روایت کړی دی هغه به پرېښودل کېږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا أصل هم غلط دی ځکه چې مونږ د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم په إتباع مأمور یو نه د بل چا په اتباع.

او د هدی فاسد اصل په اساس احنافو د ډیرو زیاتو احادیثو خلاف کړی دی چې د هغی ذکر اوس د بحث څخه مونږ لیری کوی.

لکن د دی سره سره هم پدې ځای کښې احنافو د مذکور حدیث او د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما د عمل خلاف کړی دی. نو محمود حسن دیوبندی پدې حدیث باندې د ډیر بحث نه وروسته داسې لیکی:

«فالحاصل إن مسئلة الخيار من مهمات المسائل و خالف أبوحنيفة فيه الجمهور وكثيراً من الناس من المتقدمين والمتأخرين صنفوا رسائل فی ترديد مذهبه فی هذه المسئلة ورجح مولانا شاه ولی الله المحدث دهلوی قدس سره فی رسائل مذهب الشافعی من جهة الأحاديث والنصوص وكذلك قال شيخنا مد ظله يترجح مذهبه وقال: الحق والإنصاف ان الترجيح للشافعی فی هذه المسألة ونحن مقلدون يجب علينا تقليد امامنا إبی حنيفة». تقرير الترمذی ـ لمحمودحسن الديوبندی ص۳۵ ط۳۶ «حاصل دا دی چې د خیار مسئله د ډیرو مهمو مسائلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ابوحنیفة پدې کښې د جمهور و علماؤ او د مخکنیو او وروستنیو ډېرو خلکو خلاف کړې او پدې مسئله کښې مخکنیو او وروستنیو ډېرو علماؤ د ابوحنیفة د مذهب په خلاف او تردید کښې ډېرې رسالې لیکې دي. او محدث دهلوی شاه ولی الله هم پخپلو رسالو کښې د احادیثو او نصوصو له امله د شافعي مذهب ته ترجیح ورکړې. او همدارنګه زموږ استاذ هم ویلي دي چې د شافعي مذهب صحیح دی او ویلي یې دي چې حق او انصاف دا دی چې پدې مسئله کښې ترجیح د شافعي طرفته ده. لکن موږ مقلدین یو او موږ باندې د خپل امام تقلید واجب دی.»

نو دا څومره د افسوس خبره ده چې یو سړی

احادیث او نصوص، حق او انصاف پرېږدي

او د مذهب پسې ځي که دا رنګه تقلید شرک نه وي نو اخر شرک به څه وي.

او د دې تقلید د مرض سبب او علت دا دی چې د قرآن او حدیثو څخه د ډېرو علماؤ خلك لیرې کړي دي د فقهاؤ اقوال او دیونان فلسفې یې دین ګڼلې او قرآن او حدیث یې شاته غورځولې نو ځکه ځینې علماؤ ته یو حق پرست عالم داسې وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا يـا علماء الهند طال بقاءكم
و زال بفضل الله عنكم بـلاءكم
رجوتم بعلم العقل فوز سعادة
وأخشى عليكم ان يخيب رجاكم
فلا فى تصانيف الاثير هدا ية
ولا فى اشارات ابن سينا شفاءكم
ولا طلعت شمس الهدى من مطالع
فأوراقها ديجوركم لا ضياءكم
ولا كان شرح الصدر للصدر شارحا
بل ازداد منه فى الصدور صداءكم
وبازغة لا ضوء فيها اذا بدت
واظلم منها كالليالى ذكاءكم
وسلمكم مما يفيد تسفلا
ليس به نحو العلى ارتقاءكم
فما علمكم يوم المعاد بنافع
فيا ويلتى ما ذا يكون جزاءكم
أخذتم علوم الكفر شرعاً كأنما
فلاسفة اليونان هم انبياءكم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرضتم فزدتم علة فوق علة
تداووا بعلم الشرع فهو دواءکم

صحاح حديث المصطفیٰ وحسانه
شفاء عجيب فليزل منه داءکم

ترجمه:

ای د هند علماوٌ د ډېر وخته پورې ژوندی اوسئ او د الله په فضل دې تاسو نه ستاسو بيماری ليری شي د عقل په علم باندې د اخرت د نيکې بختۍ امید لرئ، او ويرېږم چې ستاسو دا اميد به برباد شی، نه د اثير په تصانيفو کښې هدايت شته، او نه د ابن سينا په بنديخانو کښې، د هدايت لمر د مطالعو څخه نه دی ختلی، د دی کتابونو پاڼې تالپاره تياری دی او ړنا نده، لا صدر شرحی کښې د سينې پراخې نشته، بلکې ستاسو سينو کښې له دی نور هم درد زيات شو، کله چې دا کتابونه د شمس بازغه

ښکاره شي نو هيڅ رڼا پکښې نه وی، او د دی نه هم د شپې غوندی ستاسو ذکاء زيا نه تياره ده، او سُلم کتاب لتوړ هم را نښکته کول کوی، او پوره خواته تاسو نشي پورته کولای، نو د قيامت په ورځ دا ستاسو علم تاسو ته هيڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائده نه رسوی، نو های افسوس چې ستاسو بر څه جزاء وی، تاسو د کفر علومو ته شرعه جوړه کړی ده، داسې ښکاری لکه چې دیونان فلاسفه ستاسو انبیاء وی".

تاسو ناجوړه شوی یاست او مرضونو ډېر شوی دی، نو د شرعی په علم دواء وکړی چې دا ستاسو دارو دی د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح او یا حسن احادیث یوه عجیبه شفا ده نو په هغې دی ستاسو مرض لیری شی.

څه عجیبه دارو یې روحی بیمارانو ته وښودل نو راځئ ای د شرك، تقلید او بدعت بیمارانو په قرآن او حدیثو باندې د خپلو روحی امراضو دارو وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد د سلف صالحینو څلورو امامانو اونورو د امت د علماؤ د اقوالو په تأیید

ټولو سلف صالحینو، څلورو مشهورو اماما نو او د اسلامی امت نامتو علماؤ د تقلید رد کړی دی چې د هغوی ځینې اقوال به د نمونې په شکل زه لوستونکو ته را نقل کړم.

په یوه روایت کښې راځي:

عن ابن عباس قال لیس منا أحد الا یؤخذ من قوله ویدع غیرالنبی صلی الله علیه وسلم. رواه احمد

د عبدالله بن عباس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې زموږ نه هیڅ یوکس نشته مګر د هغه ځینې خبره به اخیستل کیږی او ځینې به پری منوول کیږی غیر د نبی کریم صلی الله علیه وسلم څخه».

هغه راز نکته

عبدالله بن مسعود رضی الله عنه وائي:

لا یقلدن أحدکم دینه رجلاً ان آمن آمن وان کفر کفر فإنه لا أسوة فی الشر» اعلام الموقعین ص۱۷۶ ج-۲ تفسیر اضواء البیان ص۴۹۴ ج۷

ستاسو یوکس دی په دین کښې دیوه سړی څخه تقلید

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوي چې که هغه ایمان راوړي نو دا هم ایمان راوړي او که هغه کافر شو دا هم کافر کېږي ځکه چې په شرک تا بعداری نشته «.
شیخ الاسلام ابن تیمیة وايي:
وهؤلاء الأئمة الاربعة رضي الله عنهم قد نهوا الناس عن تقليدهم في كل ما يقولونه
مجموع فتاوی ص ۲۱۱ ج ۲۰ - دغه څلور امامان دي چې خلک يې ددوی په هره خبره کښې د تقلید څخه منع کړي دي «-
امام ابن قیم وايي :-
وقد نهى الائمة الاربعة عن تقليدهم و ذموا من أخذ اقوالهم بغير حجة » اعلام الموقعين ص ۱۸۱ ج ۲ .
څلورو امامانو (ابو حنیفة، مالك، شافعي او احمد) دخپل تقلید څخه خلك منع کړي دي او چا چې د هغوی اقوال بې دلیله واخیستل هغه نه امامانو بد ویلی دي ».
علامه شنقیطي وايي :
اعلم أن الائمة الاربعة رحمهم الله متفقون على منع تقليدهم التقليد الاعمى الذى يتعصب له من يدعون انهم اتباعهم ولو كانوا أتباعهم حقاً لما خالفوهم فى تقليد هم الذى منعوا منه و نهوا عنه »
تفسیر اضواء البیان ص ۵۳۹ ج ۷ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پوره شه چې څلور امامان رحمهم الله د هغوی د تقلید په منع متفق دی. داسې روند تقلید چې ځینې هغه متعصبین خلک يې کوی او دا دعوه لری چې موږ د دی امامانو تابعدار یو، نو که دوی د هغه امامانو په حقه تابعدار وای دوی بر د هغوی داسې خلاف نه وُکړی چې هغوی تقلید منع کړی دی او دوی يې تقلید کوی.»

امام ابو حنیفه وائي:

لا ینبغي لمن لم یعرف دلیلي ان یفتي بکلامي»

حجة الله البالغة ص۳۴۱.

«چا ته دا مناسب ندي چې زما دلیل يې نه وی پیژندلی او زما په خبره فتوی ورکړی».

نو اوسنی حنفیان دامام ابو حنیفه د دی قول نه مخالف دی ځکه چې د هغه دلائل ورته په ډیرو ځایو کښې معلوم نه وی او د هغه په مذهب فتوی ورکوی.

امام ابو حنیفه وائي:

اذا قلت قولاً وکتاب الله یخالفه فاترکوا قولي لکتاب الله.

کله چې ما څه خبره وکړه او د الله د کتاب نه مخالفه وه نو زما خبره د الله کتاب لپاره پریږدی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم قول یې مخالف وي؟

هغه وویل:

«اترکوا قولی لخبرالرسول صلّی الله علیه وسلّم.»

«زما خبره د رسول الله صلّی الله علیه وسلم د حدیث لپاره هم پرېږدئ»

چا ورته وویل: که د صحابه وو قول یې مخالف وي.

هغه وویل:

«اترکوا قولی لقول الصحابة». فتح المجید ص١٩ هدیة السلطان

زما قول د صحابه وو قول لپاره هم پرېږدئ»

او د هغه حنفیانو په حال زیات افسوس دی چې صحیح حدیث ورته ورسېږي خو بیا هم د امام ابوحنیفه خبره نه پرېږدي هغه ورته وايي چې ماپرېږده او دوی وايي چې مونږ به تا نه پرېږدو.

امام ابوحنیفه وايي:

«إیاکم والقول فی دین الله تعالیٰ بالرأی وعلیکم باتباع السنة فمن خرج عنها ضل»

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص١-٧٨

«تاسو ځان وساتئ د الله تعالیٰ په دین کښې د رأیي نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوتا سو هر و مردود سنتو اتباع وكړئ او څوك چي د سنتو څخه ووت گمراه شو.

امام مالك رح وائي:

«ما منا الا راد و مردود عليه إلا صاحب هذا القبر صلى الله عليه وسلم». فتح المجيد ص۱۸۷

«زمونږ نه هيڅ يو كس نشته مگر هغه باندي خيله خبره بېرته وا پس كېږي او نه منل كېږي غير د دې قبر والا نه يعنى د نبى كريم صلى الله عليه وسلم قبر ته ئې اشاره وكړه».

امام مالك وائي:

«انما انا بشر أخطئ وأصيب فانظروا فى رأيي فكل ما وافق الكتاب والسنة فخذو به وكل مالم يوافق الكتاب والسنة فاتركوه». تفسير اضواء البيان ص۳۹ ۷-۶۰.

«بى شكه زه بشر يم كله خطا كېږم او كله حق ته رسېږم نو زما رايه وگورئ زما هره رأيه چي د قرآن او حديثو سره موافقه وه نو وائې خلئ او كومه چي د قرآن او حديثو سره موافقه نه وه نو پرې ئې ږدئ».

امام شافعي رح وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثل الذی یطلب العلم بلا حجة کمثل حاطب لیل یحمل حزمة حطب وفیه افعیٰ تلدغه وهو لایدری».

اعلام الموقعین ص۱۸۱ ج-۳

«د هغه چا مثال چې د بې دلیله علم طلب کوی د هغه چا په شان دی چې د شپې خاشاك راټولوی یوه کیږدۍ راواخلي او په هغې کښې ماروی هغه یې وچیچي او دا پرې نه پوهیږي».

همدارنګه وائي:

اذا صح الحدیث فهو مذهبی» تفسیر اضواء البیان ص۵٤ ج-۷

«کله چې حدیث صحیح ثابت شو نو همدازما مذهب دی».

همدارنګه امام شافعي وائي:

«أجمع المسلمون علی ان من استبان له سنة رسول الله صلی الله علیه وسلم لم یکن له ان یدعها لقول احد من الناس».

اعلام الموقعین لابن القیم ص۷ ج-۱

مسلمانانو پدی اجماع کړیده چې چاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت ښکاره شونو هغه ته دا روا نده چې دغه سنت په خلکو کښې دیو چادقول له امله پریږدي».

امام شافعي وائي:

«إذا صح الحدیث بما یخالف قولی فاضربوا بقولی الحائط»

(c) ketabton.com: The Digital Library

واذا رأيت الحجة موضوعة على الطريق فهي قولي".

مجموع فتاوی ص۲۱۱ ج۲۰

"کله چې صحیح حدیث راغی او زما دقول مخالف وي نو زما خبره په دیوال وولئ او کله چې تا دلیل ولیده چې په لاره کښې ایښی دی نو هم دغه زما قول دی".

امام احمدؒ وائي :

"لا تقلدني ولا تقلد مالكاً ولا الثوري ولا الأوزاعي وخذ من حيث أخذوا".

وقال : "من قلة فقه الرجل ان يقلد دينه الرجال".

اعلام الموقعین ص۱۸۲ ج۲ . مجموع فتاوی ص۲۱۲ ج۲۰

"زما تقلید هم مه کوئ او د مالكؒ سفیان ثوري او اوزاعي تقلید هم مه کوئ او د هغه ځای نه دین واخله چې هغوی اخیستی (قرآن او حدیثو نه) او وائي چې "د یوه سړي د ناپوهۍ او فقاهت د کموالی نه دا هم ده چې خپل دین د سړیو نه تقلید وي".

امام احمدؒ وائي :

عجبت لقوم عرفوا الإسناد وصحته ويذهبون إلى رأی سفيان والله تعالى يقول : "فليحذر الذين يخالفون عن

(c) ketabton.com: The Digital Library

أمره أن تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب أليم، أتدرى ما الفتنة ؟ الفتنة الشرك . لعله إذا رد بعض قوله أن يقع فى قلبه من الزيغ فيهلك " فتح المجيد ص٤٦٦

"زه هغه قوم نه تعجب كوم چې سند او د سند صحت ئې پېژندلى دى او بيا د سفيان رأيې پسې ځي او الله تعالىٰ فرمائي: هر و مرو دى و وېرېږي هغه كسان چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د طريقې او حكم نه مخالفت كوي چې دوى ته به فتنه ورسيږي او يا به ورته دردناك عذاب ورسيږي" ايا ته پوهېږې چې فتنه څه شى دى ؟ فتنه شرك دى .

كېداى شي چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم ځينى خبرى رد كړي (قبولى او عملي ئې نكړي) نو دده په زړه كښې به كوږ والى پيدا شي او هلاک به شي".

نو دا هغه غلو امامان دي چې د دوى مقلدين ئې په هر څه كښې تقليد كوي كه صريح نص د قرآن كريم او صحيح حديث هم راشي او د دوى د امام خبره د دغه نص نه مخالفه وي نو دوى نص پرېږدي او د امام خبره اخلي او يا د امام نه د ډېرو لاندى خلكو خبره اخلي . لكه چې صاوي ويلي دي چې زمونږ د امام خبره د قرآن كريم يا حديث او يا د اجماع نه هم مخالفه وى نو مونږ به دا د ټولو پرېږدو او د امام خبره به اخلو . نو همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید شرک دی اود همدی تقلید څخه مونږ ه ځلور واړه امامانو منع کړي یو . همدا رنګه داسلامي امت نورو علماؤ هم تقلید منع کړیدی .

ابو عبدالله بن خوازمنداد البصری وائي :

والتقلید فی دین الله غیر صحیح و کل من اوجب الدلیل علیك اتباع قوله فأنت متبعه والإتباع فی الدین مسوغ والتقلید ممنوع .   اعلام الموقعین ج ۲ ص ۱۷۸

دالله په دین کښې تقلید صحیح ندی او هر هغه څوك چي په تا باندی دلیل د (قرآن او حدیث) څخه د هغه د قول اتباع لازمه کړي نو ته د هغه متبع يې او اتباع په دین کښې روا ده او تقلید منع دی .

عبدالله بن معتمر وائي :

"لا فرق بین بهیمة تنقاد و انسان یقلد" .

تفسیر اضواء البیان ج ۷ ص ٤۹٤   اعلام الموقعین ج ۲ ص ۱۳٦

" د هغه حیوان او چارپای په منځ کښې چي پړی پکښی وي او څوك ئي راښکاږي او د هغه انسان چي تقلید کوي هیڅ فرق نشته" .

ابن عبدالبر د مزني قول داسی را نقلوي :

"یقال لمن حکم بالتقلید هل لك من حجة فیما حکمت به ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فإن قال نعم أبطل التقليد لأن الحجة أوجبت ذلك عنده لا التقليد ، فإن قال حكمت به بغير حجة قيل له فلم أرقت الدماء وأبحت الفروج وأتلفت الأموال وقد حرم الله ذلك إلا بحجة ، قال الله عز وجل (إن عندكم من سلطان بهذا) اى من حجة بهذا ، .

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۷ ج ۲

چاچې په تقليد يو حکم وکړ بايد ورته وويل شي چې ايا تا چې په څه شي حکم وکړ څه دليل درسره وو ؟ که يې وويل چې: هو ! نو تقليد يې باطل کړ ځکه چې دليل دا حکم واجب کړ نه تقليد . اوکه وي ويل چې ما بې دليله حکم وکړ نو بايد ورته وويل شي چې ولې دې (پدې بې دليله حکم) وينې توی کړی او فرجونه (ښځې) دې روا کړی او مالونه دې لوټ کړل حال داچې دا کار الله تعالیٰ بې دليله حرام کړی دی . الله فرمايلي دي « ايا تاسو سره پدې څه دليل شته » .

علامه محمد بن اسماعيل الأمير اليمانى وائي :

علام جعلتم ايها الناس ديننا — لأربعة لا شك فى فضلهم عندى

هم علماء الدين شرقاً وغرباً — ونور عيون الفضل والحق والزهد

ولكنهم كالناس ليس كلامهم — دليلاً ولا تقليدهم فى غد يجدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولا زعموا حاشاهم أن قولهم . دليل فيستهدي به كل مستهدي

"ای خلکو تاسو پر کوم دليل دازمونږ دين هغوخلور و

امامانو پورې تړلی دی چې زما په نزد د هغوی په فضيلت

کښی هیڅ شک نشته هغوی په مشرق او مغرب کښی د دين

علماء دی او د فضیلت ، حق او زهد د سترګو رڼاده، لکن

دوی هم د نور و خلکو غوندی دي چې د هغوی خبره دليل

ندی او نه يې تقليد سباورځی لپاره ختم کټه لری او دی امامانو

داهم نه دي ويلي چې زمونږ قول داسی دليل دی چې هرڅوک

پری هدايت مومي".

ملا علی القاری حنفی وائی :

"لا يجب على أحد من هذه الأمة أن يكون حنفياً اومالكياً

اوشافعياً اوحنبلياً". بحوالة هداية السلطان ص۱۶

په دی امت کښی هیچا باندی دا لازم ندي چې یا دی حنفي

وي او یا دی مالکی وي او یا دی حنبلي وي".

د حنفي مذهب مشهور عالم ابن همام د حنفي فقهې په

اصولو "التحرير" کښی ليکی :

"ان التزام مذهب معين غير لازم على الصحيح لان

التزامه غير ملزم اذ لا واجب إلا ما أوجبه الله ورسوله

ولم يوجب الله ولا رسوله على احد من الناس أن يتمذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

على مذهب رجل من الأئمة فيقلده في دينه في كل ما يأتي ويذرون غيره ".

حوالة هدية السلطان ص۱۵

"صحيح خبره داده چي ديوه تاکلي مذهب لازم گڼل په ځان باندی ضروري ندي ځکه چي دا لازم گڼل لازم شوي ندي ځکه چي واجب نشته مگر هغه چي الله تعالیٰ واجب کړي وي او د الله تعالیٰ رسول واجب کړي وي، او دا نه الله تعالی واجب کړي او نه د هغه رسول چي يو څوک دی دامت ديوه سړي په مذهب وي او په دين کښې دی په هر څه کښې د هغه تقليد کوي او د نورو سره چې څه وي هغه دی پرېږدي ".

علامه خجندی ليکي :

"وماکفر غالب من کفر من الأولين والآخرين إلا بالتقليد للأحبار والرهبان والمشايخ والآباء".

هدية السلطان ص۸

"د مخکښنيو او وروستينو څخه زيات خلک چي کافر شوي دي هغوی د علماؤ، پيرانو، مشايخو او پلرونو په تقليد کافر شوي دي".

خجندی بل ځای کښې ليکي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولكن الأسف ألف أسف من المقلدين المتأخرين والمؤلفين الذين سودوا الدفاتر وقد ظنهم الناس أنهم علماء مجتهدون معصومون فهم قد الزموا الناس تقليد واحد من الأئمة الأربعة ومذاهبهم المعروفة فبعد الإلتزام حظروا الأخذ والعمل بقول غيره كانهم جعلوه نبيا مرسلاً مطاعاً" هدية السلطان ص۹

"د ور وستنيو هغو مقلد ينواو مؤلفينو په هكله زړخله افسوس دی چي كتابونه يې ډک كړيدی او خلک پری گمان كوي چي هغوی علماء او معصوم مجتهدين دي خكه چي دوی دخلورو امامانو تقليد او معلوم مذهبونه په خلكو لازم كړيدي او بيا يې د نورو خلكو قول اخيستل او په هغي عمل كول ټخ خلك ويرولي دي نو دا داسي شو لكه چه دغه امام نه يې رالبېږل شوی نبي جوړ كړی وي چي د هغه اطاعت كېږي".

همدا رنګه علامه خجندي په خپله رساله "هدية السلطان كښي ليكي :

"وأما المذاهب فهي آراء أهل العلم وافهامهم في بعض المسائل واجتهاداتهم وهذه الأراء والإجتهادات والفهوم لم يوجب الله تعالىٰ ولا رسوله على احد اتباعها، فإن فيها

(c) ketabton.com: The Digital Library

الصواب والخطأ. ولا صواب خالصاً إلا ما ثبت عن رسول الله صلی الله علیه وسلم وکثیرا ما ذهب الأئمة إلی مسألة فبان لهم الحق فی غیرها فرجعوا عنها»

هدیة السلطان ص۵

دا مذاهب د علماؤ رأیي او پرځینو مسائلو کښې د هغوی فهم او اجتهادونه دي او د دی رأیو او اجتهادونو پوهې تابعداري پر هیچا باندې نه الله تعالی او نه د هغه رسول واجبه کړېده ځکه چې پدی کښې حق ته رسېدل هم شته او خطا کېدل هم شته او حق ته رسېدل یوائې په هغو احادیثو کښې دي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت شوي وي او د ېرځلي امامان یوی مسألی خواته تللی دي او بیا ورته حق په بل ځه کښې ښکاره شویدی نو د هغی مسألی څخه ئي رجوع کړېده.

بیا علامه خجندی لیکی:

«فدین الإسلام دین واحد لا مذاهب فیه ولا طرق یجب اتباعها إلا طریق محمد صلی الله علیه وسلم وهدیه».

هدیة السلطان ص۳

«نو د اسلام دین یو دی نه پکښې دا سی مذهبونه شته او نه پکښې دا سی طریقې چې د هغی تابعداري واجبه وي پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقې او لارې څخه .

شیخ الاسلام ابن تیمیه وايي :

"ولیس لأحد أن ینصب للأمة شخصاً یدعو الی طریقته ویوالی ویعادی علیها غیر النبی صلی الله علیه وسلم ولا ینصب لهم کلاماً یوالی علیه ویعادی غیر کلام الله ورسوله وما اجتمعت علیه الامة بل هذا فعل اهل البدع الذین ینصبون لهم شخصاً او کلاماً یفرقون به بین الأمة" .

مجموع فتاوی ص ۱٦٤ ج ۲۰

"هیڅ چاته دا روا نه دي چې امت ته یو شخص وړاندې او خلک د هغه طریقې ته رابلي او د هغه په طریقه باندې د خلکو سره دوستي او دښمني کوي پرته د رسول کریم صلی الله علیه وسلم څخه او نه ورته دا روا دي چې یوه خبره ورته وټاکي او په هغې باندې دوستي او دښمني کوي پرته د الله او د هغه د رسول د خبرو څخه . او امت پدې اجماع کړې چې دا کار د بدعتیانو دی چې یو شخص یا یو کلام خلکو ته وړاندې او د امت په منځ کښې پرې جدايي راوړي" .

او شیخ الاسلام ابن تیمیه وايي :

"ولا یجب علی أحد من المسلمین التزام شخص معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم فی کل ما یوجبه او یخبر به بل کل

(c) ketabton.com: The Digital Library

احد من الناس يؤخذ من قوله ويترك إلا قول الرسول صلى الله عليه وسلم» . مجموع فتاوى ص۲۰۹ ج-۲۰

• په هيڅ يوه مسلمان باندې ديوه ټاکلي شخص د مذهب تابعداري لازمه نده پرته د رسول الله صلى الله عليه وسلم د تابعدارۍ څخه په هرڅه کښې چې واجبوي ئې او يا مونږ ته خبر راکوي بلکې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه پرته د هرچا خيني خبرې اخيستل کېږي او ځيني پرېښوول کېږي .

علامه ابن قيم په خپل کتاب اغاثة اللهفان ص۱۲۵ ج-۱ کښې ليکي:

• «ومن كيد الشيطان امرهم بلزوم زى واحد ولبسة وهيئة ومشية معينة وشيخ معين وطريقة مخترعة ومذهب معين ويفرض عليهم لزوم ذلك بحيث يلزمونه كلزوم الفرائض فلا يخرجون عنه ويقدحون فيمن خرج عنه ويذمونه كأكثر مقلدة المذاهب المعينة واصحاب الطرق المتنوعة من الصوفية الخرافية كالنقشبندية والقادرية والسهروردية والشاذلية والتيجانية وغيرهم فالحذر الحذر مما هم عليه من التعصب والتقليد» .

• دا هم د شيطان د چلونو او دوکو څخه يو چل دى چې خلکو ته ئې امر کړى چې يو رنګ طريقه او لباس او يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معین هیئت او تګ او تاګلي شخص او دځانه جوړه شوي طریقه او تاکلی مذهب لازم وګڼي او ددې اتباع پری داسي لازمه وګڼي لکه چې داسلام دفرائضو اتباع لازمه ده، نو ددې طریقو او مذهبونو څخه . وځي او خوک چې ورڅخه ووتل هغه باندې تهمت لګوي او بدئې ګڼي . لکه دیر د معینو مذهبونو مقلدین اود مختلفو طریقو والا دخرافي صوفیانو څخه لکه نقشبندیان .قادریان ، سهروردیان شاذلیان ، تیجانیان اوداسي نور . نوکوم تعصب اوتقلید چې دوی کوي لـه ښه د ښره په کلکه و ښره پکار ده ،،

علامه خجندی وائي :

• فیا ایها المسلمون إذا قلدنا مذهب رجل وبلغنا حدیث الرسول المعصوم صلی الله علیه وسلم الذی فرض الله تعالیٰ علینا طاعته وترکنا حدیثه صلی الله علیه وسلم واتبعنا ذلك الرجل ومذهبه فمن أظلم مناو ماعذرنا یوم یقوم الناس لرب العلمین . فمن یتعصب لواحد معین غیرالرسول صلی الله علیه وسلم ویریٰ أن قوله هوالصواب الذی یجب اتباعه دون الأئمة الآخرین فهو ضال جاهل بل قد یکون کافراً یستتاب فإن تاب فبها وإلا قتل ، .   هدیة السلطان ص۱۳

• نو ای مسلمانانو ! کله چې مونږ دیوه سړي د مذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید وکړ او د معصوم رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث مونږ ته ور سید ، هغه رسول چې الله تعالیٰ په مونږ باندې د هغه منل فرض کړي دی ، او مونږ پدې تقلید د هغه صلی الله علیه وسلم حدیث پریښود او د غه سړي او د ده د مذهب تابعداري مو وکړه نو مونږ نه به څوک زیات ظالم وي او په هغه ورځ به زمونږ ه عذر څه وي چې خلک به د عالمیانو رب په مخ کښې ولاړ وي نو چا چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پرته دیوه تا کلي شخص لپاره تعصب وکړ او داسې نظر ؤ چې داد ده قول هغه حق ته رسیدلی دی چې په مونږ یې تابعداري لازمه ده ، نور امامانو څخه پرته نو دا ګمراه او جاهل دی بلکې کله کله داسړی داسی کافر دی چې د توبې کولو طلب به ورڅخه وشي که توبه ئې وویسته سبه ده کنه نو وبه وژل شي « .

همدارنګه یو شاعر وائي :

ما الفرق بين مقلد في دينه راض بقائده الجهول الحائر
وبهيمة عمياء قاد زمامها أعمى على عوج الطريق الجائر

رياض الجنة في الرد على اعداء السنة للشيخ مقبل بن هادي الوداعي

د هغه مقلد چې په خپل دین کښې تقلید کوي او په خپل ناپوهه او حیران مشر راضي وي او د هغه ړوند چارپای

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نګرچې دهغه واکې درانده پهلاس کېښې وي او پهکړو وړو ولاړو وي روان کړی وي څه فرق دی .

امام ابن حزم وائي :

واهرب عن التقلید فهو ضلالة ان المقلد فی سبیل الهالك

د تقلید نه وتښته ځکه چې داګمراهي ده او مقلد د هلاکت پهلاره کښې دی .

مولانای روم د تقلید په باره کښې وائي :

گرچه عقلت سوی بالا می پرد مرغ تقلیدت به پستی می چرد

منکر آن باشد که تقلیدی بود دین احمد راز تحقیق بود

مثنوی

که ستا عقل هرڅو مره پورته الوزي خود تقلید مرغه دې ځمکه ښکته څرېږي ، منکر هغه وي چې تقلید کوي د محمد صلی الله علیه وسلم دین د تحقیق راز دی .

علامه شنقیطی وائي :

« وأما مقلدوه فقد ترك النظر فی کتاب الله وسنة رسوله واعرضوا عن تعلمها اعراضاً کلیا مع یسره و سهولته ونزلوا أقوال الرجال الذین یخطئون ویصیبون منزلة الوحی المنزل من الله » .

تفسیر اضواء البیان ص ۳۵۸ ج - ۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ائمه ؤ مقلدینو د الله تعالی په کتاب او د هغه د رسول په سنتو کښی نظر پر ښښی دی او ددی دوار و د زده کړی څخه ئې بالکل اعراض کړی دی سره ددې چې د قرآن او حدیث ډېر اسان دي او د غو مقلدینو د هغه خلکو چې خطا کېږی او حق ته رسېږي د هغوی اقوال ئې د الله تعالی له لوړې دوحی درجې ته رسولي دي" .

او علامه شنقیطي وائي :

" فالذین یقولون من الجهلة المقلدین هذا حلال و هذا حرام و هذا حکم الله ظناً منهم ان اقوال الإمام الذی قلدوه تقوم مقام الکتاب والسنة و تغنی عنهما و ان ترک الکتاب والسنة والإکتفاء بأقوال من قلدوه اسلم لدینه اعمتهم ظلمات الجهل المتراکمة عن الحقائق حتی صاروا یقولون هذا" .

تفسیر أضواء البیان ص ۵۴۷ ج ـ ۷

"نو هغه جاهل مقلدین چې وائي دا حلال دي او دا حرام دي او دا د الله حکم دی پدې گمان چې د دغو امام اقوال چې دوی ئې تقلید کړی دی د قرآن او حدیثو په ځای کښې ودرېږی او قرآن او حدیثو ته ضرورت نشته او د قرآن او حدیثو پرېښوول او د هغه خلکو اقوال چې دوی ئې تقلید کړی هغه کافی دی او د ده دین د سالم پاتې کېدو لپاره سنه پوره دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی دجهل کښو تیارو دحقائقو څخه راښانده کړیدی تردی
چې دوی داسی خبری کوي".

داوسنی عصرنامتو عالم سید سابق وائي:

"وبالتقليد والتعصب للمذاهب فقدت الأمة الهداية
بالكتاب والسنة وحدث القول بانسداد باب الإجتهاد
وصارت الشريعة هي اقوال الفقهاء وأقوال الفقهاء هي
الشريعة". فقه السنة ص۱۳ ج-۱

"په تقليد او د مذاهبو لپاره په تعصب باندې امت د
کتاب الله او سنة الرسول هدایت ورک کړ، او دا خبره
راپیدا شوه چې داجتهاد دروازه بنده ده او شریعت دفقهاؤ
اقوال وګرځیدل او دفقهاؤ اقوال شریعت وګرځیده".

همدارنګه نورو ډیرو علماؤ په تقلید باندې رد ونه لیکلی
دي چې د ټولو رانقلول به دلته داوږدوالي سبب وګرځي.

دیرناپوهه اوجاهلان داوائي چې محدثین لکه امام بخاری
مسلم، ترمذی او داسي نور مقلدین وو حال داچې داخبره
بالکل غلطه ده ځکه چې محدثین مقلدین نه وو بلکی هغوی په
خپلو کتابونو کښی داسی احادیث رانقل کړیدي چې
هغه دخلورواړو مذهبونو مخالف دي، او هیڅ یوه محقق
داندي لیکلی چې هغوی مقلدین وو بلکي علماء وائي چې هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقلدین نه وو لکه چې شیخ الإسلام ابن تیمیه وائي:

* اما البخاری وابو داود فإمامان فی الفقه من اهل الإجتهاد وأما مسلم والترمذی والنسائی وابن ماجة وابن خزیمة وابو یعلی والبزاز ونحوهم فهم علی مذهب أهل الحدیث لیسوا مقلدین لأحد بعینه من العلماء.

مجموع فتاوی ص ۴۰ ج ۲۰

* بخاری او ابوداود په فقه کښې امامان وو او مجتهدین وو او مسلم، ترمذی، نسائی، ابن ماجه، ابن خزیمة، ابو یعلی بزاز او داسې نور د اهل حدیثو په مذهب وو، او په علماؤ کښې دیوه تاکلی شخص مقلدین نه وو.

نو د اهل حدیثو مذهب د عامو محدثینو مذهب دی او دا یو داسې مذهب دی چې د قرآن او حدیثو په دلیل ثابت ولاړ دی او اهل حدیث چا ته دا نه وائي چې زمونږ د علماؤ خبره ومنئ بلکې ورته وائي چې د قرآن او د هر صحیح غیر مجروح حدیث چې د نسخې او تخصیص دلیل پکښې نوي تابعداري وکړئ، نو څوک چې اهل حدیثو سره بغض کوي هغوي د حدیثو سره بغض کوي، او امام ابن قیم داسې خلکو ته وائي:

یا مبغضا اهل الحدیث وشاتماً ابشر بعقد ولایة الشیطان

اوماعلمت بأنهم انصار دیـ ـن الله والإیمان والقرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ماعلمت بأن انصار الرسو ل هم بلاشك و لا نكران
هل يبغض الأنصار عبد مؤمن أو مدرك لروائح الإيمان

القصيدة النونية

« ای اهل حدیثو سره کینه او بغض کوونکیه او هغوی ته کنځلی کوونکیه ته پدی پوه شه چې تا د شیطان سره دوستی شروع کړیده » ایا ته نه پوهیږې چې اهل حدیث دالله د دین ایمان او قرآن انصار دي ایا ته پدې نه پوهیږې چې دوی بی شکه او بی انکاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم انصار دي . ایا داسی یو بنده دانصارو سره بغض کوي چې هغه مؤمن وي او یائې د ایمان بوی میسدلی وی .

نو اهل حدیث هغه خلک دي چې په قرآن او حدیثو عمل کوي او حدیث د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیثو او قرآن دواړو ته ویل کیږي الله تعالیٰ په قرآن هم د حدیثو اطلاق کړیدی لکه چې فرمائي ، « فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ »

" نو په کوم حدیث به وروسته د قرآن نه دوي ایمان راوړي " .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازي وائي :

علیك بأصحاب الحدیث فإنهم على منهج للدین مازال معجماً
وما النور إلا فی الحدیث وأهله اذا ما دجا اللیل البهیم و أظلما

تا ته دا پکار ده چې د اهل حدیثو سره ملګری شی ځکه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی همېشه لپاره ددین ترجمانی کوي ، اوکله چې تبه تیاره شپه را وخېژي نو بیا ر ناشنسته دی مګر په حدیثو کښې ده او په اهل حدیثو کښې ده ".

۱ داسلام یو شاعر وائي :

تمسك بحبل الله واتبع الهدٰی | ولا تك بدعياً لعلك تفلح
ولذ بكتاب الله والسنن التی | اتت عن رسول الله تنجو وتربح
ودع عنك اراء الرجال وقولهم | فقول رسول الله ازكی وأرجح
ولا تك فی قوم تلهو بدينهم | فتطعن فی اهل الحديث وتقدح
إذا ما اعتقدت الدهر يا صاح هذه | فأنت علی خير تبيت و تصبح

* دالله په رسۍ منګولی ولګوه او د هدایت تابعداری وکړه او بدعتی کېږه مه دی لپاره چې کامیاب شې او دالله په کتاب اوهغو سنتو لذت حاصل کړه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه راغلی دی نو خلاصی به ومومی او خوشحال به شې ، او دخلکو رائي او خبرې پرېږده ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خبره ډېره پاکه اوراجح ده . او دهغه قوم څخه مه کېږه چې دخپل دین څخه غافل دي او داسې مه کېږه چې اهل حدیثو ته بد وائي او تهمت پرې لګوي ، که ستا ټول زمانه دغسې پاک عقیده وه نو ستا سهار او بېګا به په خیر کښې وي ".

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشيرازی وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

واعلى البرايا من إلى السنن اعتزى

داعمى البرايا من إلى البدع انتمى

ومن ترك الآثار ضلل سعيه

وهل يترك الآثار من كان مسلماً

په خلکو کښې اوچت او غوره خلک هغه دي چې د پیغمبر سنتو ته ئې ځان منسوب کړي وي ، او په خلکو کښې رانده هغه دي چې بدعاتو ته منسوب وي (مبتدعین وي) -

یو بل شاعر وائي :

لا ترغبن عن الحديث وأهله فالرأی لیل والحدیث نهار

" د حدیثو او اهل حدیثو نه مخ مه اړوه ځکه چې رایه شپه او حدیث ورځ ده "

یعنی حدیث داسي پاکه او روښانه لار ده لکه چې ورځ رڼا ده . او د حدیثو مقابله کښې د بل چا خبره او رایه داسي تیاره او توره ده لکه شپه چې توره ده .

الله تعالیٰ مونږ پدی مامور کړي یو چې د وحی تابعداری وکړو او هغه خلک چې د وحی تابعداري کوي هغوي به په دنیا کښې د ضلالت او بې لارۍ کېد و څخه بچ وي او په آخرت کښې به د شقاوت او بدبختۍ څخه نجات ومومي او هیڅ ویره او غم به پري نه وي . الله تعالیٰ فرمائی :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" . البقره ۳۸

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغې نو چا چي زما د هدايت تابعداري وکړه په هغوي به نه ويره وي او نه به غمجن وي" .

او بل ځای کښي الله تعالیٰ فرمائي :

"فإما يأتينكم مني هدى فمن اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى" .

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغی نو چا چي زما د هدايت تابعداري وکړه نو نه به گمراه شي او نه به بدبخته شي" .

پدې دواړو آيتونو کښې الله تعالیٰ د هدايت تابعدار وته زيری ورکړی چي د ضلالت ، شقاوت ، ويرې او غم څخه به خلاص شي ، او هدايت د وحی تابعدارۍ ته ويل کېږي او وحی عبارت د قرآن او حديث څخه دي څکه چي الله تعالیٰ رسول الله صلی الله عليه وسلم ته فرمائي :

" قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ . (الأنبياء - ٤٥)

"ورته ووايه چي زه تاسو يوازې په وحی ډېروم" .

تفسير اضواء البيان د مخکنيو دوه آيتونو په تفسير کښي داسي ليکي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولاشك ان انتفاء الضلال والشقاوه والخوف والحزن عن متبعي الوحي المصرح به في القرآن لايتحقق فيمن يقلد عالماً ليس بمعصوم، لايدري أصواب ماقلده فيه ام خطأ في حال كونه معرضاً عن التدبر في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم ولاسيما إن كان يظن أن اراء العالم الذي قلده كافية مغنية عن كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم"

تفسيراضواءالبيان ص۴۸۲ ج-۷ ص۴۸۳ ج-۷

"پدې کښې شک نشته چې دوحی د تابعدارانو څخه چې کومه کمراهي شقاوت، وېره او غم په قرآنکریم کښې نفې شوی دا دهغه چاليپاره نشي کېدای چې دلیوه داسې عالم تقليد کوي چې هغه معصوم ندی اودا مقلد نپوهېږي چې په کومه مسأله کښې دده دچا تقلید کړېدی دامشرئ په هغې کښې حق ته رسېدلی دی اوکه خطا شویدی پداسې حال کښې چې دده دالله تعالی دکتاب اود هغه درسول د سنتو څخه اعراض کړېدی، خصوصاً هغه وخت چې دامقلد کمان کوي چې دده دچا تقلید کړیدی دده دهغه رأيي بس دي اود الله تعالی کتاب اود هغه درسول سنت ته څه ضرورت نه پاتې کېږي".

نو مونږ همدا وايو چې ای خلکو راځئ دوحی تابعداري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ځکه چې دوحی نه غیر بل هیڅ شی کینې هدایت نشته او وحی کیني فقط دوه شیان دی چې یو قرآن دی او بل نبوی احادیث دي ځکه چې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته وحی بنده شو یده او دهغه نه وروسته په امت کینې هیچا ته وحی نده شوی او نه به ورته وشي ، هر کله چې وحی نه راځی نو په امت کینې داسی معصوم څوک نشته چې دهغه تولي خبري دی صحیح او حق ته رسیدلی وي بلکې دامت هر څوک به کله خطا کیږي او په خطا به مأجور وی او کله به حق ته رسیږي لکن مونږ باندې دچا اقوالو پسی تلل لازم ندي بلکې ناروا دي . نو په همدې ګناه مونږ باندې علماء سوء او باطل پرست خلک دول دول نومونه ږدي او غواړی چې خلك د حق د قبول نه منع کړي .

نو ځکه امام ابن قیم وائي :

اسماء سمیتم بها اهل الحدیث — وناصري القرآن والإیمان
سمیتموهم انتم وشیوخکم — بهتابها من غیر ما سلطان
وجعلتموها سبة لتنفروا — عنهم کفعل الساحر الشیطان
ما ذنبهم والله إلا أنهم — اخذوا بوحی الله والفرقان
وابوا بأن یتحیزوا لمقالة — غیر الحدیث ومقتضی القرآن
وابوا یدینوا بالذی دنتم به — من هذه الأراء والهذیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

القصيدة النونية

هسې نوموړ دي چې تاسو په اهل حديثو او د قرآن او ايمان په امداديانو ايښې دي تاسو او ستاسې مشرانو پرې بې دليله په تهمت دا نوموړ ايښي دي ، او بيا مو دا نومونه کنځل ګرځولي دي او دا د دې لپاره چې خلک پرې متنفر کړئ ستاسو دا کار د جوګي ساحر او شيطان په څېر دی ، والله چې د اهل حديثو بله ګناه نشته مګر دا چې هغوی د الله وحی او قرآن اخيستی دی او د دې نه انکار کوي چې د قرآن د مقتضی او د حديثو نه غير د بل چا خبرې ومنی ، او هغوی د دغه دين چې تاسو يې کوئ چې هغه د خلکو رأی او باطلې خبرې دي د هغه انکار کوي ..

نوموړ يوازې او يوازې خلکو ته دا وايو چې د الله تعالی کتاب ومنئ او د الله تعالی د رسول محمد صلی الله عليه وسلم احاديث ومنئ او دا خبره د اسلام د ښمنانو باندې ډېره بده لګېږي نو بيا ورسره څه دليل نوي نو کله وائي چې دا وهابيان دي او کله وائي چې دا مذهب نه مني او کله څه او کله څه وائي او پدې نومونو غواړي چې خلک له حق څخه بند کړی او د صحيحې عقيدې او صحيح دين څخه يې متنفر کړي ، موږ وايو چې موږ مؤمنان او مسلمانان يو يوازې قرآن او حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

متو او د قرآن او حدیثو خلاف خبره چې د هرچا وي مونږ یې منلو ته تیار نه یو نو که دغه رنګه خلکو ته تاسې وهابیان وائې نو وهاب د الله نوم دی او مونږ د الله بندګان یو نو مونږ بیا وهابیان یو لکه چې یو شاعر وائي :

إن كان تابع احمد متوهباً | فأنا المقر بأ ننى وهابى
انفى الشريك عن الاله فليس لى | رب سوى المتفرد الوهاب
لا قبة ترجى ولا وثن و لا | قبر له سبب من الأسباب
كلا ولا حجر ولا شجر ولا | عين ولا نصب من الانصاب
ايضا ولست معلقا لتميمة | اوحلقة اودعة او ناب
لرجاء نفع اولدفع بلية | الله ينفعنى و يدفع ما بى
والابتداع وكل امر محدث | فى الدين ينكره اولوا الالباب
أرجو بأنى لا أقاربه ولا | أرضاه ديناً وهو غير صواب

ترجمه : که د محمد صلى الله عليه وسلم تابعدار وهابی وي نو زه پدې اقرار کوم چې زه وهابي یم زه د الله تعالى نه شریك نفی کوم نو د یواځې وهاب رب نه سوا زما بل رب نشته نه د کومې ګومبزې نه امید کېدای شي او نه د کومې درګاه نه او نه کوم قبر د اسبابو څخه ورته سبب جوړېدای شي . همدارنګه نه د کومې تیګې نه او نه د کومې ونې نه او نه د کومې چینې نه او یا بلې درګاه نه د فایدې امید کېدای شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه نه زه تعویذ ترم او نه کوم بند ترم او نه څه غابن غاړه کښې اچوم دی لپاره چې کوندی څه فائده به راته ورسوي او یا به راڅخه څه مصیبت لیرې کړي، بلکې یو ائحې الله ماته نفع رسوي او ما څخه تکلیف لیرې کوي، هر نوی کار نه او په دین کښې له بدعت نه د عقل خاوندان انکار کوي زه امیدلرم چې داسې بدعانو ته به نه زه نږدې شم او نه به ورته دبن ووایم ځکه چې دا کارونه حق ندي بلکې باطل دي

ابو بکر بن عیاش وایې:

"اهل الحدیث فی کل زمان کأهل الاسلام مع اهل الادیان.

المیزان الکبری للشعرانی ص۵۷ ج۱.

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه اهل اسلام چې د نورو ادیانو تابعدارو سره فرق لری"

امام شافعي وایې:

"اهل الحدیث فی کل زمان کالصحابة فی زمانهم"

المیزان الکبری للشعرانی ص۸ ج۱.

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه صحابه چې په خپله زمانه کښې وو".

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختلاف په وخت کښې

د حل لاره

هرکله چې د مؤمنانو ترمنځ کښې اختلاف پیداشي نو د حل لاره يې داده چې په قرآن اوحديثو به فيصله کوي.

الله تعالی فرمائي :

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا".

(النسا - ۵۹)

"ای مؤمنانو ! دالله ومنئ اودالله درسول ومنئ - او دامیرانوچې ستاسونه وي، که ستاسو په څه شي کښې اختلاف پیداشو نو دهغې رجوع الله اود هغه رسول ته وکړئ که تاسي په الله اود قيامت په ورځ ايمان لرئ ، دا تاسو لپاره ښه او ډېره غوره ده د عاقبت په نسبت".

الله تعالی فرمائي چې که تاسو په الله اود قيامت په ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان لري، نو د اختلاف په وخت کښې الله او دهغه رسول یعنې دالله کتاب او نبوي احادیثو ته رجوع وکړي، که په رښتیا مومنان. دالله کتاب او د هغه د رسول سنت ومنل هیڅکله به زمونږ ترمنځ اختلاف پاتې نشي، اختلاف د صحابهؤ ترمنځ هم پیښیده، لکن کله به چې هغوی ته د الله تعالی دکتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه دلیل وویل شو هغوی به د خپلو او یاد بل چا رایو او اقوالو پسې نه تلل بلکې د دلیل تابعداري به ئې کوله لکه د مثال په توګه :

کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو اوله خبره دا وه چې عمر رضی الله عنه وویل دا به څوک نه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو لکه چې دا واقعه محدثین او مؤرخین داسې را نقلوی :

"عن ابی هریرة قال : لما توفی رسول الله صلی الله علیه وسلم قام عمربن الخطاب فقال ان رجالاً من المنافقین یزعمون أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد توفی وأن رسول الله صلی الله علیه وسلم والله ما مات ولکنه ذهب إلی ربه کما ذهب موسی بن عمران فقد غاب عن قومه اربعین لیلة ثم رجع إلیهم بعد أن قیل قد مات ووالله لیرجعن رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

كما رجع موسى فليقطعن ايدى رجال وأرجلهم زعموا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم مات .

السيرة النبوية لابن هشام ص۳۰۵ ج-٤

* ابو هريرة رضي الله عنه وائي چي كله رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو نو حضرت عمر رضي الله عنه ودريد ه او ولي ويل : څينې منافقان داګومان کوي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو حال داچي په الله قسم دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوی ندی لکن هغه خپل رب ته تللی دی لکه څنګه چي موسی بن عمران عليه السلام تللی ؤ هغه دخپل قوم څخه څلویښت (٤٠) شپي غائب ؤ اوبیا ورته راوابس شو، او په الله قسم دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم به بیا داسی بیرته راځي لکه څنګه چي موسی علیه السلام راغلی ؤ نود هغو خلکو لپي او لاسونه به غوڅ کړي چي وائي : رسول الله وفات شویدی " .

لکن حضرت ابوبکر رضي الله عنه چي کله خبر شو نو د رسول الله صلى الله عليه وسلم دلیدلو لپاره د عائشي رضي الله عنها کور ته ننوت او کله ئي چي ولید چي هغه وفات شوی . . . . . نو بیا راووت او حضرت عمر رضي الله عنه ته ئي وویل : چپ شه ؛ هغه چپ نشو بیا ابو بکر رضي الله عنه خلکو ته مخ کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او حمد و ثنا ئې و ویله بیا ئې وویل :

" یا ایها الناس إنه من کان یعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن کان یعبد الله فإن الله حي لا یموت " .

" ای خلکو که چا د محمد صلی الله علیه وسلم عبادت کاوه نو محمد صلی الله علیه وسلم وفات شو او که چا د الله عبادت کاوه نو الله ژوندی دی او نه مرکیږي " .

بیا ئې دا آیت ولوست :

" وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضروا الله شیئاً وسیجزی الله الشاکرین " . آل عمران - ۱٤٤

" محمد ندی مګر رسول دی له ده نه مخکښې رسولان تیر شوي دي . ایا که مړ شو او یا ووژل شو نو تاسو به وروسته ګرځئ ؟ او څوک چې وروسته وګرځید نو مرتد شو نو هیڅکله الله ته ضرر نشي رسولی او ژر دی چې الله به شکر کوونکو ته بدله ورکړي "

نو کله چې عمر رضي الله عنه دا آیت واورید نو حیران شو او په ځمکې را پرېوته او وئي ویل :

" عرفت أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد مات " .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه پدې پوه شوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شویدی" .

عمر رضي الله عنه چې کله آیت وا وریډ سو سمدستي دخپلي رائي اوقول څخه وګرځېد اودلیل ته تسلیم شو اود اوسنیو رندومقلدینوغوندې یې ونه ویل چې ددی مطلب دادی اویاهغه دی ، هیڅ تأویل اوتحریف یې یکښنی ونکړ بلکې خپله خبره یې پرېښود ه.

همدارنګه بل خلاف دصحابه ؤ منځ کښنی دا راپیدا شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم چېرته ښخ کړو ، ځینو وویل چې مسجدکښنی یې ښخوو اوځینو وویل چې خپلواصحابو سره یې ښخوو ، ابوبکر رضي الله عنه وویل :

"إني سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول : ما قبض نبي إلا دفن حیث یقبض" .

السیرة النبویة لابن هشام ص۳۱٤ ج-٤

"مادرسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اوریدلي دي چې : هرنبي چې مړشو بدی نوهغه ځای کښنی ښخ شوی کوم ځای کښنی چې د هغه روح قبض شي" .

نوکله چې حدیث بیان شواودلیل پیدا شو نوټول لـه خپلي رائې څخه وګرځېدل اوحدیث یې ومانه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم مقابل کښې د رأيې منل ګمراهي ده

الله تعالی فرمايي:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾

(الاحزاب - ۳٦)

"او هيڅ يوه مؤمن سړي او مؤمنې ښځې ته دا روا نده چې کله الله او د هغه رسول فيصله وکړي نو هغوئ ته دې د خپله ځانه څه اختيار وي او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه نو بې شکه ګمراه شو په ښکاره ګمراهۍ سره".

نو د قرآن او نبوي احاديثو په مقابل کښې بيا د مؤمنانو دا اختيار نشته چې خپله او يا د بل قول او خوښه وړاندې کړي بلکې که دا کار چا وکړه هغه به لوی بد بخته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

او گمراه وي .

همدا رنگه عوف بن مالك الأشجعي وائي :

« قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تفترق امتي على بضع وسبعين فرقة اعظمها فتنة قوم يقيسون الدين برأيهم يحرمون به ما احل الله ويحلون به ما حرم الله ».   اعلام الموقعين ص۵۳ ج-۱

« رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي : زما امت به په څو دپاسه اويا (۷۰) دلو وويشل شي ، په ټولو کښي دلوی فتني والا به هغه قوم وي چي دين په خپله رايه قياسوي دالله حلال به پري حراموي او الله چي څه حرام کړي هغه به حلالوي » .

رسول الله صلى الله عليه وسلم مخبر صادق دی رښتيا هم هغه څوک چي دخپلي رائي او خواهش پسي تللي دي د ډېر حرام ئي حلال کړيدی او د ډېر حلال ئي حرام کړيدي او دا تحريم او تحليل په حنفي فقهاؤ کښي د ډېر زيات دی هر څه کښي ئي له څانه تقسيم کړيدی چي دا حلال دي او دا حرام دي او دا مکروه دی ، دا فرض دی او دا سنت دي ، دا مستحب دی او دا مباح دي ، حال دا چي اکثره داسي وي چي هيڅ دليل پري نوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالك بن مغول وائي چي ما ته شعبي وويل:
«ما حدثوك هؤلاء عن رسول الله صلی الله علیه وسلم فخذ به وما قالوا برأيهم فألقه في الحش».

رواه الدارمي

«د غه خلکو که تاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه حديث بيان کړ نو واخله او که په خپله رايه يې ووېل نو د قضاء حاجت په ځای (بيت الخلاء) کښې يې وغورځوه».

ابوبکر رضي الله عنه وائي:

«اي أرض تقلني وأي سماء تظلني إن قلت في آية من كتاب الله برأيي او بما لا أعلم».

اعلام الموقعين ص۵۳ ج۱

«کومه ځمکه به ما بار کړي او کوم اسمان به پر ما سيوری وکړي که ما د الله د کتاب په يو آيت کښی له ځانه خبره وکړه او يا مې داسي څه وويل چې زه پرې نه پوهېږم».

عمر رضي الله عنه وائي:

«السنة ماسنه الله ورسوله صلی الله علیه وسلم لا تجعلوا خطأ الرأي سنة للأمة».

اعلام الموقعين ص۵٤ ج۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنت هغه دي چي الله تعالیٰ او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم
مونږ ته بیان کړیدی تاسو د نورو خلکو د رأيي خطاء
د امت لپاره سنت او لاره مه جوړ وئ".

عمر رضی الله عنه وائي:

"اتقوا الرأی فی دینکم".

اعلام الموقعین ص۵۵ ج-۱

"تاسو په خپل دین کښي له رأيي څخه ووېرېږئ".

همدا رنګه عمر بن الخطاب رضی الله عنه وویل:

"أصحاب الرأی اعداء السنن اعيتهم الأحاديث ان يحفظوها
و تفلتت منهم ان یعوها، واستحيوا حين سئلوا أن
يقولوا لا نعلم فعارضوا السنن برأيهم فإياكم وإياهم".

اعلام الموقعین ص۵۵ ج-۱.

"د رأيي خاوندان د رسول الله صلی الله علیه وسلم د
سنتو دښمنان دي دوی د حدیثو یادولو ستړي کړل
(یاد يې نه کړل) او دوی ونه ساتل (یاد يې نه کړل) نو
ورڅخه وتښتېدل او دا ورته شرم ښکاره شو چي کله
ورڅخه پوښتنه وشي او ووايي چي مونږ نه پوهېږو،
نو په خپله رأيه يې د سنتو خلاف وکړ نو تاسو ددغسي
خلکو څخه ځان وساتئ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریښتیا هم هغه دي چي په اوسني عصر کښي ګوره هغه علماء چي د خپل خواهش او د رأيي تابعدار دي دا ور ته شرم او عار ښکاري چي کله ورځنه پوښتنه وشي او دوی ووايي چي مونږ نه پوهيږو نو بې علمه فتوی يې خلکو ته ورکړي او زيات خلک يې د الله تعالی د رالېږلي او غوره شوي دين څخه بل لوري ته روان کړل او س ورته دا عار ښکاري چي د حق تابعداري وکړي او د صحيح حديث لپاره خپله خبره پريږدي نو دين څخه يې داسي يو شی جوړ کړي چي د خپلي غوښتني او خپل خواهش تابع يې کړ فضلوا وأضلوا خپله هم ګمراهان شو او نور خلک يې هم بې لاري کړل.

همدارنګه عبد الله بن مسعود رضي الله عنه وويل:

تاسو باندي به وروستي کلونه د مخکنيو نه ډير بد تر راځي بيا يې وويل چي ستاسو غوره خلک او علماء به له منځه لاړ شي (وفات به شي) بيا يې وويل:

«ثم يحدث قوماً يقيسون الأمور برأيهم فيهدم الإسلام» اعلام الموقعين ص۵۷ ج۱

«بيا به داسي خلک پيدا شي چي ټول د دين کارونه به په خپله رايه قياسوي او اسلام به نړوي».

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي رضي الله عنه وائي :

«لو كان الدين بالرأى لكان اسفل الخف اولى بالمسح من اعلاه وقد رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلّم يمسح على ظاهر خفيه»

رواه ابو داود .

«كه دين په رايه او خپله خوښه واى نو د موزى لاندى طرف به د پاس طرف نه د ډېر د مسحې وړ ؤ حال داچې ما رسول الله صلى الله عليه وسلّم ليدلاى ؤ چې د موزو د پاسه طرف باندې به يې مسحه كوله».

نو علي رضي الله عنه هم په رايې رد كوى . او وائي چې كه دين په قياس او خپله خوښه واى نو نو نزد په كار دا وه چې مسحه انسان د موزى په لاندينۍ برخه كولاى او رسول الله صلى الله عليه وسلّم د موزو د پاسنۍ برخې باندې مسحه كړيده .

نو موږ يې هم په پاسنۍ برخه كوو او خپله خوښه او قياس پرېږدو .

عبد الله بن عباس رضي الله عنه وائي :

«من قال في القرآن برأيه فليتبوأ مقعده من النار»

اعلام الموقعين ص ۵۹ ج - ۱ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

«چاچې په قرآن کښې په خپله خوښه او رأیه خبره وکړه نو ځانته دې د اور نه ځای جوړ کړي».

همدارنګه نور صحابه کرام رضوان الله علیهم هم د رأیې او قیاس رد صحوي نو مسلمانانو ته دالازمه ده خصوصاً علماؤ ته چې کله په یوه دینی مسئله کښې ورځنه پوښتنه وشي نو که د قرآن او حدیثو نه ورته د هغه مسئلې په هکله څه معلومات وُد هغې مطابق دې جواب ورکړي او که نه ورته ودې وایئ چې زه نه پوهېږم او دیوه بل عالم څخه پوښتنه وکړه ځکه چې دا عیب ندی چې یو څوک ووائي زه نه پوهېږم لکن دا یولوی عیب دی چې بې علمه فتوی ورکړي نو ځان هم د هلاکت کندې ته وغورځوي او نور خلک هم ګمراه کړي .

سبحنك اللهم و بحمدك اشهد ان لا اله الا أنت استغفرك و أتوب إليك

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

هذه الطبعة

تمت بإشراف المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد

بالبديعة والصناعية الجديدة

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

سنة الطبع ١٤١٩هـ

طبع على نفقة أحد المحسنين
غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

The Cooperative Offices for Call & Guidance at Al-Badiah & Industrial Area
Under the Supervision of the Ministry of Islamic Affairs Endowment Guidance & Propagation
P.O. Box: 24932 Riyadh 11456 - K.S.A. (Al-Badiah) Tel.: 4330888 (Four Lines)
(Industrial Area) Tel.: 4303572 - Fax: 4301122

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library